

श्री साईबाबा संस्थान, शिरडी

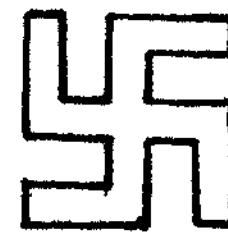
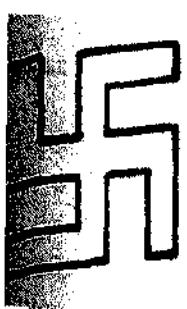
श्री साईबाबा संस्थान प्रकाशित पुस्तकांची यादी

अनुक्र.	पुस्तकाचे नाव	भाषा	किंमत	पॅकीग व पोस्टेज
१.	श्री साई सत्चरित	मराठी	३९-००	९-०५
२.	-,-	इंग्रजी	१४-५०	६-५०
३.	-,-	हिंदी	-	-
४.	-,-	गुजराथी	१९-००	६-५०
५.	-,-	कश्मीरी	१३-५०	८-००
६.	-,-	तेलगु	१८-००	८-००
७.	-,-	तामिळ	-	-
८.	-,-	सिंधी	२२-००	७-५०
९.	श्री साई सत्चरित पोथी	गुजराथी	३९-००	१०-५०
१०.	श्री साई लिलामृत	मराठी	-	-
११.	-,-	हिंदी	-	-
१२.	-,-	गुजराथी	६-६५	४-००
१३.	अवतार व कार्य	मराठी	-	-
१४.	स्तवन मंजिरी	मराठी	०-६५	३-५०
१५.	-,-	हिंदी	१-००	३-५०
१६.	-,-	गुजराथी	०-९०	३-५०
१७.	सगुणोपासना (आरती)	मराठी	०-७०	३-५०
१८.	-,-	हिंदी	१-२५	३-५०
१९.	-,-	गुजराथी	०-८०	३-५०
२०.	-,-	तेलगु	२-५०	५-५०
२१.	-,-	सिंधी	१-२५	३-५०
२२.	दासगणूकृत ४ अध्याय	मराठी	१-८५	३-५०
२३.	सचित्र साईबाबा	मराठी/इंग्रजी	४-८०	५-५०
२४.	मुलांचे साईबाबा	मराठी	-	-
२५.	-,-	इंग्रजी	१-६५	३-५०
२६.	-,-	हिंदी	-	-
२७.	-,-	गुजराथी	१-६५	३-५०
२८.	-,-	तेलगु	-	-
२९.	रुदाध्याय (अ. ११ वा)	मराठी	०-८०	३-५०
३०.	मार्गदर्शिका (शिरडी गाईड)	मराठी	-	-
३१.	-,-	इंग्रजी	-	-
३२.	-,-	गुजराथी	१-५०	३-५०
३३.	साई दि सुपरमेन	इंग्रजी	७-२५	४-००
३४.	साईबाबा ऑफ शिरडी (भरुचा)	इंग्रजी	६-५०	४-००
३५.	साईबाबा ऑफ शिरडी (प्रधान)	इंग्रजी	३-००	४-००
३६.	अष्टोत्तर शत नाभावली	मराठी	१-००	३-५०
३७.	रघुनाथ सावित्री भजनमाला	मराठी	१५-२५	४-५०

शिरडी गोपी

श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडीचे अधिकृत मासिक

ऑगस्ट १९८८

श्री
साईबाबा

श्री साईबाबा संस्थान
शिरडीचे अधिकृत मासिक

संपादक

श्री. रा. द. बन्ने

कार्यकारी अधिकारी श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडी

- कार्यकारी संपादक :-

श्री. सदानन्द चेंदवणकर

वर्ष ६७ वे

किंमत २ रुपये

अंक ५ वा

दूरध्वनी ४१२२५६९

- कार्यालय -

"साईनिकेतन", प्लॉट नं. ८०४ बी, डॉ. आंबेडकर रोड, दादर, मुंबई- ४०० ०९४.

वार्षिक वर्गणी रु. १०/- (ट.ख. सह) किरकोळ अंक २ रु. फक्त.

श्री साईबाबांच्या संदेशाचा जगभर प्रसार करणे हे
श्री साईलीलाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.

रघुनाथ सावित्री साईनाथ भजनमाला

५७

चाले तळमळ माझिया जिवाची ।
दर्शनसुखाची वाट पाहे ॥
कळेना तें मला तुझे बा स्वरूप ।
बोलती अमूप भरलेले ॥
भक्ता तुझे साह्य कार्य कारणांसी ।
प्रेमा गुंतलासी त्यांच्या तू बा ॥
असा जो तूं हरी सर्वा पाठीराखा ।
मज कां न सखा होसी बाबा ॥
माझें मन सदा वाटे मज चोर ।
देंहा या विकार जडलेला ॥
नाहीं का उपाय तुझे पासीं देवा ।
कां असे वानवा महाराजा ॥
अगा नारायणा केळां तूं पावसी ।
माझिया कानांसी सांग बा रे ॥
दास म्हणे असें तुझे मी अर्भक ।
म्हणुनि ही भीक मागतसें ॥

५८

शरीराचा वैरी आळस भिकारी ।
नांदतो अंतरी माझ्या कीं हो ॥
झाले पुरे वर्ष घरीं बैसुनियां ।
चोजविली काया उपचारे ॥
मनाचा विकल्प जाईना सोडुनी ।
हा तो चिकटोनी बैसलासे ॥
नको तो वायदा ठेवूंया उद्यांचा ।
साधून आजचा दिस घेऊं ॥
हरिनाम जोडूं मोठ्या आवडीने ।
भजूं या प्रेमानें सद्गरुला ॥
काळ हा ईश्वर काळ हा नश्वर ।
काळ सुखकर केला जरी ॥
काळ हातीं सारें जनन मरण ।
काळ हा कारण अधःपाता ॥
नमस्कार माझा तुला काळराया ।
दास म्हणे माया भुलविते ॥

श्री साईलीला - ऑगस्ट १९८८

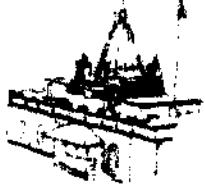
अनुक्रमणिका

अनु. लेख-कविता शिर्षक

लेखक-कवी नाव

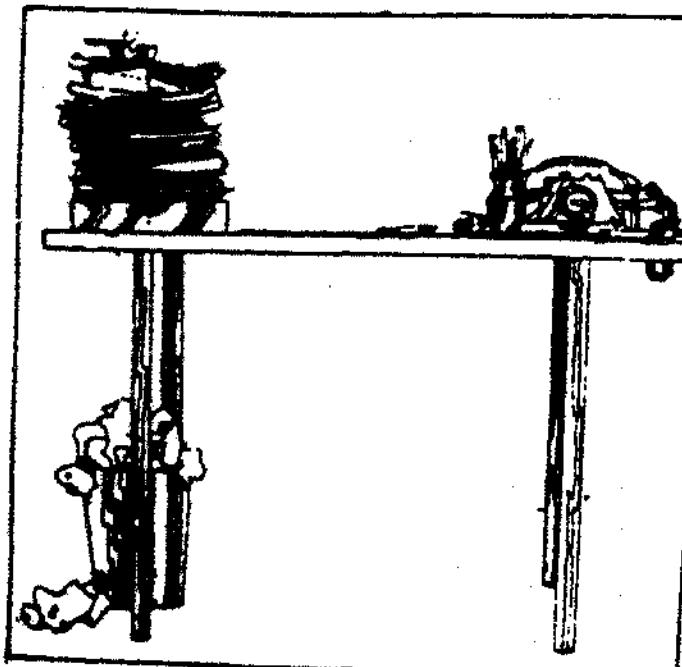
पृष्ठ
क्रमांक

१	संपादकीय	-	४
२	तीर्थक्षेत्र शिरडी	- श्री. चंद्रशेखर जोशी	६
३	श्री साई उदीचा महिमा	- श्री. बबन येरम	७
४	मी पाहिलेले श्री साईबाबा	- श्री. पांडुरंग चंदने	९
५	यल तोचि देव जाणावा	- श्री. मधुकर अंबाडे	१५
६	भक्तीचा महिमा	- श्री. सिताराम पवार	१८
७	श्री समर्थ रामदासांचा व्यापक राष्ट्रधर्म	- श्री. रमेश पुंडलिक	२०
८	शिल्पकार साई	- सौ. वसुंधरा चोरे	२२
९	साईदरबारातील माणिक आणि मोती	- सौ. विभावरी राणे	२३
१०	साईबाबांचा भक्तांना उपदेश	- श्री. दि. रे. बाबरेकर	२५
११	कोकणचे प.पू. सद्गुरु राऊळ महाराज	- सौ. विभावरी राणे	२७
१२	खापडे यांची शिरडी दैनंदिनी	- साईनंद	३३
१३	माझा फकीर	- डॉ. अनिल मोरे	३५
१४	गुरुदेव भक्तासाठी घेतो धाव	- श्री. बाळकृष्ण देसाई	३६
१५	ग्रन्थपरिक्षण	-	३७
१६	श्री विठ्ठलासंबंधीचे सामान्य ज्ञान	- श्री. सदानंद चेदवणकर	३९
१७	सत्संगाचा लाभ घ्या	- श्री. रामकृष्ण गवंडे	४०
१८	हितगुज	- सौ. अपर्णा पाठारे	४१
१९	इति श्री साई उवाच	- श्री. डी. जी. देशपांडे	४२
२०	शिरडीनाथा	- सौ. वासंती नांदेडकर	४५
२१	श्री साईनाथांची उदी - एक दिव्यीष्ठी	- मृणालिनी भुक्ते	४६
२२	मानवी जीवनाचे सार्थक	- श्री. शेषराव ठाकरे	४७
२३	साई तारी त्याला कोण मारी	- डॉ. पी. सावंत	४९
२४	ओढ लागली शिरडीची	- सौ. निलिमा नाईक	५०
२५	परम कृपाळू साईबाबा	- कु. स्वाती ठम्बे	५१
२६	आशिष दे मज परमकृपाळा	- डॉ. राजेश परकर	५२
२७	आळवणी	- श्री. भास्कर जोशी	५३
२८	प्रेमळ भगिनी - पोथी	- सौ. सुमनी खानविलकर	५४
२९	श्री साई भजन	- सौ. लीला सोनावणे	५५
३०	श्री साई तूं सर्वमंगला	- श्री. चकोर आजगांवकर	५६
३१	शिरडी वृत्त	-	५८
३२	बाबांची आरती	- डॉ. माधव दीक्षित	६३
३३	साईनाथा साईनाथा	- श्री. अरविंद गवई	६४
३४	कवडसे	- श्री. हरीभाऊ बोबडे	६४

संतांचे चमत्कार व उपकार

संपादकीय

या जगात साक्षात्कारी संत पुरुषांनी आपल्या सामर्थ्याने मानवावर वेळोवेळी परम उपकार करून ठेवलेले आहे. संतांनी आपल्या अतुलनीय भक्तीभावाने परमेश्वराला संतुष्ट करून घेतले पण त्या संतोष-समाधानाचा आपल्या स्वतःकरिता काहीएक उपयोग न करता, कोणत्याही प्रकारचा स्वार्थी हेतू मनात न धरता जनता जनार्दनाला आपल्या प्राप्त सामर्थ्याचा उपयोग करून दिला याबद्दल संतांच्या प्रती अत्यादर बाळगणारी सर्वच मंडळी

समाजात ठायी ठायी आढळतात. संतांच्या हर एक कार्यात देव सहभागी झाला व त्याने स्वतः कष्ट करून आपल्या भक्तांच्या व्यथा दूर केल्याची अनेक उदाहरणे आहेत.

जनाबाई ही नामदेवांची दासी होती. घरच्या सर्व कामाचा भार तिच्यावर पडला होता. पहाटे उठावे व हात दुखेपर्यंत दळण दळावे. मग लांबवर असलेल्या नदीवर जावे आणि पाणी डोहाऱ्यान आणावे. नंतर सडा टाकावा, झाडझूड करावी, आंघोळ स्नानादी कर्म करावी, चूल पेटवावी, स्वयंपाक करावा, पुन्हा नदीवर जावे, धुणे धुवावे दुपारी निसण-पुसण करावे, पुन्हा संध्याकाळी चूल पेटवावी, घरची उरलेली कांरात्री उरकावीत, कष्टाने शरीर थकून जावे, रात्री मध्यरात्री झोपले न झोपले तों परत पहाटेला उठावे, जात्यावरची गाणी गात गात दळण दळावे. या दैनंदिन कष्टाने जनाबाई इतकी थकून जाई की पहाटे उटून एवढे भले मोठे दळण दळण्याचे त्राण तिच्या हातात प शरीरात रहात नसे. तिच्याच्याने जाते ओढवेना अशी परिस्थिती कित्येकदा निर्माण होई. कुणीतरी मदतीला हवे असायचे पण कोण मदत करणार? त्या काळात संसाराचा हा त्रास सर्वच स्त्रियांच्या नशिबी होता. पण या जनाबाईला मात्र हा जाच फारसा सहन करावा लागत नसे. कारण प्रत्यक्ष देवच तिला दळण दळू लागायचा.

चोखामेळा हा जातीने महार होता. मेलेली गुरेढोरे ओढून नेणे हे त्याच्या जातीमुळे त्याच्याकडे आलेले काम होते. ती गुरेढोरे ओढताना त्याची खूपच ओढाताण व्हायची अंगातून घाम फुटायचा. कुणीतरी त्याला मदत करायला हवी होती. मग देवच त्याच्या मदतीला यायचा. त्याच्या सोबत ढोरे ओढू लागायचा.

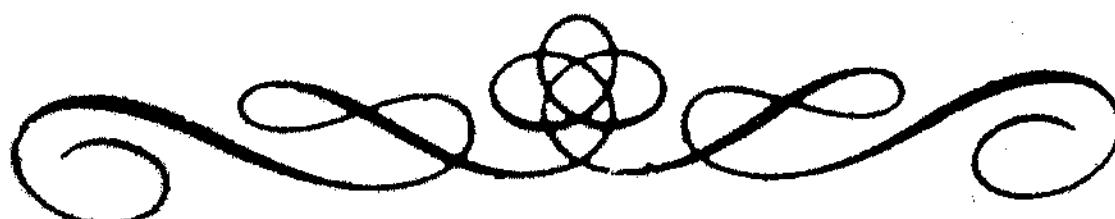
कबीर हा कोष्टी होता. धमने मुसलमान असून रामभक्त होता. रामनामाचा जप करता करता लुगडी विणायचा. राम त्याच्यासाठी धावून यायचा व लुगडी विणू लागायचा.

अंशा प्रकारे देव भक्तांकरिता धावून येतो आणि त्यांची कामे स्वतः करु लागतो. संतांविषयीच्या अशा अनेक चमत्कारिक कथा लोकांमध्ये प्रचलित आहेत.

देव जनाबाईबरोबर दळण दळतो, नामदेवाच्या हड्हामुळे नैवेद्य खातो, चोख्याबरोबर ढोरे ओढतो, कबीराचे शोले विणतो हे सारे चमत्कार खोटे नव्हते. हे सारे चमत्कार म्हणजे थोतांड नव्हे तर त्यात भरपूर अर्थ भरलेला आहे. तो अर्थ म्हणजे भाव व भक्ती. जिथे भाव आहे तिथे भक्ती आहे व जिथे भक्ती आहे तिथे भाव आहेच. या थोर संतांच्या नंतर महाराष्ट्रात निर्माण झालेले संत श्री भगवान साईबाबा यांनीही मानव जातीवर अगणित उपकार करून ठेवलेले आहेत. बाबा शिरडीत असताना परिसरात महामारीची साथ आली असे त्यांना कळले मात्र. ते लगेच स्वतःच जात्यावर दळायला बसले. दळून आपल्या हातांनी त्यांनी धान्याचे पीठ काढले व ते पीठ शिरडीच्या सीमेवर जाऊन घातले आणि मग गावातच काय पण परिसरातही महामारीने एकाचीही लागण झाली नाही. आजही शिरडीतील जुनी मंडळी म्हणतात की या घटनेपासून तो आजतागायत महामारीची साथ उद्भवून एकही जण शिरडीत दगावलेला नाही. साक्षात् बाबांच्या हातचे पीठ महामारीने खाल्ले आणि तिने आपले आगमन पुन्हा काही शिरडीत केलेले नाही. बाबांना जाऊन सत्तर वर्षे झालेली आहेत पण त्यांनी स्वतःहून दळलेल्या पीठात किती सामर्थ्य आहे ते पहा. खरोखरच हा चमत्कार म्हणायचा नाही तर काय?

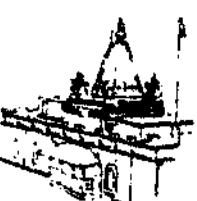
स्वतः बाबांनी आपला चिमटा आपटून प्रज्वलित केलेला अग्नी आजही त्यांच्या भक्तमंडळीने तेवत ठेवलेला आहे व त्या अग्नीत गोवन्या लाकडे टाकून तयार झालेली रक्षा-उदी आपल्या भालप्रदेशाला लावून घेण्यात भक्तमंडळी धन्य मानतात. ही उदी एवढी सामर्थ्यशाली आहे की भल्या भल्या रोगांनाही टक्कर देण्याचे सामर्थ्य तीमध्ये आहे. असाच जगभरच्या भक्तांचा सार्थ अनुभव आहे.

सर्वच संतांनी आपल्या भक्तांवर पर्यायाने मानव जातीवर असेच उपकार करून ठेवलेले आहेत. त्यामुळे संतांचे स्मरण आपल्याला नेहमी होत असते.

ऐसा मिळवून आणि कुटुंबियांचे पोषण करून गतानुगतिकपणे कसेतरी अटाटीचे आयुष्य कंठीत राहून एक दिवस मरण्यासाठी माझा जन्म झालेला नाही. माझ्या जीवनाचे उद्दिष्ट महान आहे— अखंड सच्चिदानन्दाचा लाभच माझे लक्ष्य होय.

— स्वामी विवेकानंद

श्री सद्गुरु साईबाबा प्रसन्न — तीर्थक्षेत्र शिरडी —

— श्री. चंदशेखर वि. जोशी
पूर्व-६, सरस्वती कॉलनी,
औरंगाबाद - ४३१००९.

आपला भारत देश हा तीर्थक्षेत्रांनी परिपूर्ण भरलेला देश आहे. हिमालयापासून ते कन्याकुमारीपर्यंत, अयोध्यापासून कलकत्यापर्यंत.

तीर्थक्षेत्र हे मन शांत करून देणारे स्थान आहे. आपणास यामुळे प्रत्यक्ष क्षेत्र देवतेचे दृष्ट्यस्वरूप तीर्थक्षेत्री पहाण्याचे भाग्य मिळते हे त्रिवार सत्य आहे.

श्री साईबाबांचे शिरडी हे असेच क्षेत्र आहे. प्रत्यक्ष परमेश्वरी अवतार श्री साईबाबा होय. अत्यंत जागृत अवस्थेत वास असलेले असे हे ठिकाण आहे.

प्रत्येकाला आपआपल्या योग्यतेप्रमाणे श्री सद्गुरुचा प्रसाद इथे लाभतोच आहे व लाभणार आहे. श्री सद्गुरुची प्राप्ती हे आपल्या जीवनातील सर्वश्रेष्ठ भाग्य.

श्री शिरडीमधील अल्पकाळ वास्तव्य ही साईभक्तास त्याच्या जीवनातील यशाचे एक किरण दाखवून जाते. नितांत रमणीय असे असलेले : पुण्य तीर्थक्षेत्र समर्त भारत खंडातील लोकांचे झाले आहे. हे स्थान बहिर्मुखी व भोगासक्त जीवालाही मोह पाडते. त्याच्यातील दोषाचा नाश करून त्याला चांगल्या मार्गाला लावण्यास परावृत्त करते. श्री साईची ही तपोभूमी एका आगळ्यावेगळ्या सौंदर्याने व शांतीने नटलेली आहे.

श्री साईबाबांच्या पदस्पृशानि शिरडीचा परिसर भारलेला आहे. एकदा येथे दर्शनास आलेल्या भक्तास पुन्हा पुन्हा दर्शनास येण्याचा मोह होतो व भक्ताची वाट पहाणारे श्री बाबा इथे आपणास कुठल्या व कोणत्या स्वरूपात दिसतील व आपणास कृतार्थ करतील ते ते स्वतःच जाणतात, समजतात, अनुभवतात. प्रयत्न तरी आपणाकडून क्वावयास नकोत का? याचा अनुभव ज्याचा त्याने घ्यावा व ज्याचा त्यानेच घ्यावा लागतो.

श्री साईचे ते गुरुस्थान, श्री साईचे समाधी मंदिर, श्री साईची शिला, साईची धुनी वगैरे ठिकाणी बाबा प्रत्यक्ष भेटतात हा स्वानुभव आहे. ओळखणाराच फक्त ओळखून जातो. प्रत्येक क्षणाला श्री साईचा अनुभव आलेला बाबांचा भक्त मी आहे, हे आपणास मी आज सांगत आहे. प्रत्येक माझे कामात आधी श्री साईना वंदन करून आशीर्वाद घेतला की माझे काम झाले नाही, असे कधीच होत नाही व त्याचमुळे मी बाबांच्या कृपेने आशीर्वादाने जीवनभर अननुभूत सुखानुभव घेत राहणार यात वाद नाही. आपणही बाबांवर श्रद्धा ठेवा. आपणासही बाबांचा साक्षात्कार होईल, बाबांचा कृपालाभ होईल हे निश्चित.

अहो, बाबांना आपणाकडून काय पाहिजे, फक्त श्रद्धा व भाव पाहिजे. बाबा नेहमीच म्हणतात, जसा जसा अंतरातील भाव असेल, तसा तुम्हाला त्याचा अनुभव घेईल. बाबा आपल्या वरील सर्व संकटांना सोडवितात व आपल्या संरक्षणार्थ मागेपुढे उभे राहतात. त्यांचे संरक्षण करतात. संकटाचे निवारण करतात. आपला योगक्षेम चालवितात. कठीण वाटचालीत आपला हात धरून आपणास योग्य मार्ग दाखवितात. यापेक्षा बाबा अधिक काय करू शकतील! तर सांगायचा मुद्दा हा की भक्तांनी बाबावर श्रद्धा ठेवावी पण तीही मनातून अंतकरणातून थोडी सबुरी धरावी. निश्चितच चांगला अनुभव येतो. आमच्या घरातील सर्वांची श्रद्धा बाबावर आहे म्हणूनच बाबांची आमच्यावर कृपा आहे, हे पुन्हा एकदा सांगतो.

आपणास स्वतःच बाबांच्या साक्षात्काराचे अनुभव घ्यावे लागतील. निश्चितच आपणास ते अनुभव येतील. ही माझी खात्री आहे. याकरिता आपणास बाबावर श्रद्धा मात्र निश्चितच ठेवावी लागेल.

श्री साई उदीचा महिमा

— श्री. बबन डी. येरम

१/५, कल्याणजी देवजी चाळ,

चिरागनगर, घाटकोपर,

मुंबई-४०००८६.

या जगाच्या कानाकोपन्यात देव कोणत्या रूपात कधी अवतार घेईल व आपले कृपाकार्य चालू ठेवील, हे सांगता येणार नाही. कधी तो अक्कलकोटस्वामीच्या रूपात, कधी गजानन महाराजांच्या रूपात तर कधी शिरडीपती साईबाबांच्या रूपात अवतार धारण करतो.

श्रीसाईबाबांना आपण ईश्वर अवतार म्हणतो. प्राचीन काळापासून अवताराच्या सत्यतेवर आपणा भारतीयांचा विश्वास आहे. “यदा यदा ही धर्मस्य...” हा गीतेतील श्लोक या अवतार कल्पनेला बळकटी देतो. ईश्वराचे स्वतःचे श्रेष्ठ स्वरूप परमोच्च्य स्थानी असून तेथून त्याच्या अभिव्यक्तीच्या अनेक पायऱ्या उतरत गेल्या. जाणीवयुक्त देहधारी आत्मा हा ईश्वररूप अग्नीचा एक स्फुलिंग आहे. मानवाच्या देहात तो आजन्म जन्म घेण्याचेही दृश्य दाखवतो. मानवी देहाचे कर्म करतो.

दुःख ही प्रकृती असली तरी त्यात मानसिक विकृतीही अधिक असते. अशा कितीतरी दुःखितांचे दुःखरोग निवारण बाबांनी आपल्या दैवी सामर्थ्याने केले आहे उदी देऊन.

जीवन्मुक्त सत्पुरुष हे प्रत्यक्ष ईश्वरच असतात. ईश्वराशी तादात्म्य पावलेले असतात. म्हणून उच्चकोटीच्या सत्पुरुषांचा डिकाणी ईश्वराचे गुण प्रगटलेले असतात. अशा सत्पुरुषांकडून मानवी देहाचे कल्याण करण्याचे निश्चित सामर्थ्य असते, आणि हे सामर्थ्य अप्रत्यक्ष कृपेत किंवा त्यांच्याकडून दिल्या जाणाऱ्या उदीमध्ये असते. थोडक्यात, त्यांची संपूर्ण इच्छाशक्ती त्या उदीत प्रक्षेपित झालेली असते. आणि अशा विभूतीमुळे सामान्य माणसाचे लौकिक कल्याण होऊ शकते. असा आजवरचा अनुभव आहे.

पण आज चमत्काराचा भाग असा, प्रत्यक्ष साईबाबा हयात असताना त्यांनी बन्याच गरजू लोकांना विभूती देऊन बरे केले. पण आज साईबाबा नसतानादेखील त्यांच्या पवित्र वास्तव्याने पुनित झालेल्या समाधिस्थानातूनही नेलेली विभूती दुखग्रस्तांना वरदान ठरत आहे.

धन्य साईबाबा व धन्य त्यांची उदी!

॥ श्रीसाई॥

॥ अशी श्रीसाईची उदी॥

श्री साईना वंदन कोटी काय गावू महिमा।
साईकृपेने पावन झालो येऊन मानवजन्मा॥
ईश्वर हा निजभक्तांचा साईरुपी अवतरला।
उदीमध्ये देऊन शक्ती दूर करी व्याधीला॥
दीनदुबळ्यांची आधार ठरली उदी संजिवनी।
विज्ञान जेथे टेकी हात तेथे ठरली वरदायिनी॥
शेषादिक ते थकले सारे गावूनी महिमा बाबांचा।
षड्ग्रिपुंचे करी उच्चाटन देव लाडका भक्तांचा॥

- जो मानव सर्वांशी म्हणजे प्रामाणिक, हितैषी, मित्र-शत्रु, हेवेखोर, सज्जन-दुर्जन, उदासिन, निःपक्षपाती यांच्याशी समानतेने वागतो, तो मानव विशेष योग्यतेचा आहे असे समजावे.

श्री साईलीला, ऑगस्ट १९८८

माझ्या आठवणीतून

मी पाहिलेले श्रीसाईबाबा ८

— श्री. पांडुरंग दामोदर चंदने
चाळ नं. ३, खोली नं. ८,
दुर्गा नगर, ठाणकर पाडा,
ज्ञानेश्वर (ज्ञान) मंदिरामागे,
आग्रा रोड, कल्याण (पश्चिम),
ता. कल्याण, जि. ठाणे.

माझ्या कुटुंबात (माझ्यासह) आम्ही चौधेजण आहोते, की ज्यांनी शिर्डी येथे जाऊन साईबाबांचे सोक्षात् दर्शन घेतले आहे. नुसतेच दर्शन घेतले नाहीतर साईबाबां बरोबर आठ दिवसांचे वास्तव्य शिर्डी येथे केले आहे. म्हणूनच मनात विचार आले की, आपणही त्या आठवणी लिहिण्याचा प्रयत्न करू.

आम्ही शिर्डीला का गेलो?— आमचे वडील प.पू दामोदर नारायण चदने हे, तसे मारुतीचे उपासक होते. सर्पदंश किंवा विंचवाच्या दंशाच्या निमित्ताने निर्माण होणारे विष उत्तरविण्याचे काम केवळ समाजासेवा म्हणून ते करीत. एके दिवशी आमचे वडील खूपच आजारी पडले! कोणत्याच औषधाने त्यांना गुण येईना! डोके दाबले की त्यांच्या नाकातून पू - घाण बाहेर यायची - असा विचित्र आजार त्यांना झाला होता. वास्तविक ते स्वतः मारुतीचे निरसीम उपासक असताना त्यांच्यावर अशी पाळी का यावी? असा प्रश्न आम्हास पडला. पण एखाद्या धंदेवाईक मांत्रिकाने त्यांच्यावर वाईट अशा करणीचा प्रयोग केला असावा, अशी आम्हाला शंका आली. सरतेशेवटी त्यांनी

कोणतेही औषध घेण्याचे बंद केले! त्यातच आपला अंत होणार, असे त्यांना वाटू लागले. वडिलांच्या ह्या विचित्र आजारपणात कुटुंबात मी मोठा म्हणून आम्ही सर्वच जण काळजीत पडलो पण देव तारी त्याला कोण मारी? देव अंत पहात नाही, फक्त परीक्षा पहातो. एके दिवशी स्वतःहूनच वडील बोलले की आपण शिर्डी येथे साईबाबांच्या दर्शनाला जायचे! त्यांचा हा निर्णय ऐकून घरातील सर्वांनीच सुटकेच निश्वास सोडला. आता निदान साईबाबांकडून काही तरी मार्ग कळले आणि आपले वडील बरे होतील, अशी आशा आम्हा सर्वांनाच वाटू लागली. श्री साईबाबांना भेटण्याची वडिलांची तीव्र इच्छा पाहून आम्ही सर्वांनीच शिर्डी येथे जाण्याची तयारी केली.

शिर्डी येथे आम्ही कसे गेलो?- आज सर्व साधारणपणे प्रत्येक शहरातून शिर्डी येथे जाण्यासाठी सरकारी बसगाड्या किंवा खाजगी बंस गाड्या आहेत. पूर्वी तशी काहीही सोय नव्हती. म्हणून सर्व कुटुंबियांनीच शिर्डी येथे जाण्याएवजी आम्ही चौघेजण शिर्डी येथे कोपरगाव मार्ग गेलो. सर्व प्रथम रेल्वेगाडीने कोपरगावला गेलो. नंतर कोपरगाव मार्ग शिरडी येथे गेलो. आम्हा चौघांची व्यक्तिशः नाव आणि नाते पुढीलप्रमाणे— माझे स्वतःचे नाव श्री. पांडुरंग दामोदर चंदने, वडिलांचे नाव श्री. दामोदर नारायण चंदने, मोठी बहीण श्रीमती सीताबाई नारायण तुपे (माहेरचे नाव सीताबाई दामोदर चंदने) आणि आमची आजी (वडिलांची आई) श्रीमती भागुबाई नारायण चंदने. आम्ही चौघेजण सर्वप्रथम रेल्वेने कोपरगाव येथे गेलो. तेथे ५-६ तास सर्वांनीच आजारी वडिलांसह विश्रांती घ्यावी, असे आम्हाला वाटले, पण आजर्जु असूनसुध्दा साईबाबांना भेटण्याची वडिलांची तीव्र इच्छा पाहून आम्ही त्वरीत कोपरगावाहून शिर्डीकडे निघालो.

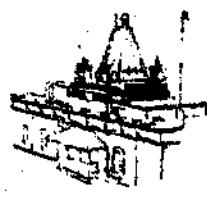
“साईबाबांच्या दरबारात आमचा प्रवेश”: शिर्डीत आम्ही चौघेजण येऊन दाखल झालो. साईबाबांची चौकशी करीत असतानाच, काही ग्रामस्थ मंडळी आमच्याबरोबर साईबाबांच्या दरबारापाशी आली. (कदाचित आमच्या आजारी वडिलांची स्थिती पाहून ते लोक आले असावेत) असो, सद्या जेथे धुनी, जाते, एक धान्याचे पोते आहे तेथेच साईबाबा बसले होते. आमच्या आजारी वडिलांना पाहून तर साईबाबा खूपच संतापले, खूप रागावले, किंबहुना साईबाबांनी आमच्या वडिलांची खूपच झाडण्याकेली. त्यात “तू येथे का आलास” असे साईबाबांचे वाक्य होते. आमच्या चौघांमध्ये आम्ही दोघेजण (भाऊबहीण) तर खूपच लहान (१०-१२ वर्षांचे वय) त्यात आजी तेवढी मोठी होती. साईबाबांचा संताप पाहून वडील तर खूपच घाबरले. आता काय करावे हे आमच्यापैकी कोणालाच कळेना. काही ग्रामस्थांनी तसेच आमच्या आजीन मात्र आम्हा सर्वांनाच शांत राहण्याची विनंती केली. साईबाबा हे एक सद्गुरु आहेत, आणि आपण एक साधक आहोत, तेव्हा साधकांनी सद्गुरुंसमोर शांतच असावे, ह्या नात्याने एरव्ही कडक स्वभावाचे आमचे वडील, संतापलेल्या साईबाबांसमोर कमालीचे शांत राहिले. काही वेळाने साईबाबांनी आम्हा चौघांना तेथेच बसायले

सांगितले. कोटून आलात, कसे आलात अशी चौकशी केली. आम्ही साईबाबांना वडिलांच्या आजाराविषयी संपूर्ण माहिती सांगितली. त्यांना बरे वाटावे म्हणून आम्ही तुमच्याकडे आलो आहोत, असे आत्मविश्वासपूर्वक सांगितले. साईबाबांनी काही वेळाने प्रसाद म्हणून आम्हा सर्वानाच उदी दिली. वडिलांच्या सर्वांगाला त्यांनी उदी लावली. आता मला सांगितल्याशिवाय शिर्डीहून जायचे नाही, असे बजावून सांगितले. साईबाबांच्या सहवासात राहिलेल्या क्षणापासूनच आमच्या वडिलांना जरा बरे वाटू लागले. आम्हा सर्वांचा तो दिवस साईबाबांच्या पुढ्यातच गेला. दुसऱ्या दिवसापासून आमची व्यवस्था तेथील एका कुडाच्या तसेच शेणाने सारविलेल्या झोपडीत झाली.

शिर्डीचे पूर्वीचे व्यवस्थापन: आम्ही स्वतः ७०-७५ वर्षांपूर्वी पाहिलेली शिर्डी आणि आज ह्या क्षणाला साकार झालेल्या शिर्डीमध्ये फारच फरक आहे. साईबाबांच्या दर्शनासाठी तसेच मुक्कामासाठी येणाऱ्या भक्तांसाठी पूर्वी कुडाच्या तसेच शेणांनी सारविलेल्या झोपड्या होत्या. जेवणाची व्यवस्था तर खूपच निराळी होती. साईबाबा स्वतः भिक्षा मागात, सर्वाना वाटून थोडेसे जे शिल्लक राही तेच ते खात. शिवाय भक्तगणांनी आणलेले पेढे, फळे, नारळ, बर्फी हे सुध्दा साईबाबा सर्वाना वाटून टाकीत. कुत्रा, मांजर ह्या सारख्या मुक्या प्राण्यांना सुध्दा साईबाबा आग्रहाने जेऊ घालीत. शिर्डी येथे व्रास्तव्य करणारी लक्ष्मीबाई रोज साईबाबांसाठी भाक भाजी आणीत असे. (ह्याच लक्ष्मी बाईना साईबाबांनी शेवटी नजु चांदीचे रूपये दिल्होते) काही वकिली पेशा करणारे तसेच मुंबई अथवा अन्य ठिकाणच्या बाजारपेठेत व्यवसाय करणारे व्यापारी सुध्दा शिर्डी येथे बाबांच्या दर्शनासाठी येणाऱ्या भक्तांची सर्व प्रकारे व्यवस्था करीत. येणाऱ्या प्रत्येक भक्ताकडे साईबाबा दक्षिणा मागीत. त्या दक्षिणेचा उपयोग शेवटी बाबा सर्वांसाठीच करायचे.

शिर्डी गावातच साईबाबांना आम्ही कोठे कोठे पाहिले?: स्वतः बाबा कधी कधी निंब वृक्षाखाली बसून येणाऱ्या भक्तांची गांहाणी ऐकत, तर कधी लेंडी बागेत, तर कधी मशीदीत, कधी-कधी बाबा जेथे धुनी आहे, तेथे बसूनच इतरांकडून आरती करून, घेत. बाबांच्या अवतीभवती लहान मुलांचा तर घोळकाच असायचा. त्यावेळेस आम्ही तर १०-१२ वर्षांची मुले होतो. बाबा आम्हाला त्यांच्या समोर ठेवलेली फळे-फुले, पेढे, बर्फी अगदी आतुरतेने देत असत. किंबहुना आम्ही बाबांच्या अंगाखांद्यावरच खेळायचो. त्यांचे पाय चेपून दयायचो. त्यावेळेस आम्हाला एक चमत्कार दिसला आणि तो म्हणजे बाबांचे पाय हे कणकेच्या गोळ्या प्रमाणे वाटायचे पायाचे हाड आमच्या हाताला कधीच जाणवले नाही.

साईबाबांच्या समोर आम्ही पाहिलेला एक दुर्मिळ चमत्कार: आमचा मुक्काम शिर्डी येथे असतानाच एकदा एक जोडपे साईबाबांना भेटायला आले. त्यांना संतती नक्ती, हे सांगण्यासाठी ते साईबाबांकडे आले होते. पण वाटेत प्रवासातच त्या बाईची सोन्याची नथ हरवली. बाईचे असे मत होते की संतती नाही झाली तरी यालेल, पण माझी सोन्याची नथ मिळाली पाहिजे, असेच साईबाबांना सांगायचे. शेवटी

साईबाबांसमोर जेव्हा ते दोघे येतात तेव्हा काहीच बोलत नाहीत. साईबाबासुध्दा काहीच बोलत नाहीत. १०/१५ मिनिटांनी साईबाबा त्या दोघांना मिळून एक नारळ प्रसाद म्हणून देतात. हा नारळ तुम्ही दोघांनी प्रसाद म्हणून खावा, एवढेच साईबाबा बोलतात आणि त्या दोघांना जायला सांगतात. हरवलेली नथ आणि संतती नाही ह्या दोन गोष्टींवर आपत्याला बोलता आले नाही आणि साईबाबा सुध्दा त्या विषयावर काही बोलले नाहीत म्हणून मनातून नाराज होतात. संध्याकाळीची वेळ म्हणून ते जोडपे आमच्याप्रमाणेच कुडाच्या तसेच शेणाने सारवलेल्या झोपडीत राहण्यासाठी आले. प्रसाद म्हणून आणलेला नारळ त्यांनी फोडला तर त्या नारळातूनच बाईची हरवलेली नथ निघाली!! दोघांनाही खूप आनंद झाला. त्या नारळाच्या दोन्ही वाट्या तेथेच टाकून ते दोघेजण ती नथ घेऊन पुन्हा साईबाबांकडे गेले. हरवलेली नथ सापडली असे सांगताच साईबाबा भडकले आणि म्हणाले तुमची नथ हरवली आहे हे मी अंतर्ज्ञानाने जाणले, तसेच तुम्हाला संतती नाही हे सुध्दा अंतर्ज्ञानाने जाणले, तसेच शिर्डीच्या एकाच खेपेत तुमची दोन कामे व्हावीत या हेतूने मी तुम्हाला नारळ दिला. जो नारळ मी तुम्हाला प्रसाद म्हणून दिला तो तेथेच टाकून तुम्ही माझ्याकडे कां आलात? तुम्ही पुन्हा माघारी जा. तो नारळ फक्त तुम्ही दोघांनीच प्रसाद म्हणून खा, त्याने तुमचा अडलेला मार्ग मोकळा होईल. शिर्डीत आम्ही सर्वांनीच पाहिलेला हा चमत्कार आमच्या सर्वांच्या निरंतर लक्षात राहील. आम्ही तसे वयाने लहान तरी सुध्दा त्या बालमनाला तो चमत्कार एक निराळाच चटका लावून गेला. आमचे वडील सुध्दा आता नक्कीच बरे होणार, ह्या आत्मविश्वासात आम्ही साईबाबांसमोर रोज नतमस्तक व्हायचो!

आमचे वडील आणि साईबाबा: आमच्या वडिलांचा आजार पाहून साईबाबा स्वतः त्यांच्या अंगाला उदी लावीत. त्या ७/८ दिवसांच्या कालावधीत आमच्या वडिलांच्या प्रकृतीत खूपच फरक पडला. डोके दाबले की नाकातून पू घाण बाहेर येण्याची क्रिया तर अजिबात बंद झाली होती. वडिलांची ती सुधारलेली तब्ब्येत पाहून आम्हा भावंडांना सुध्दा खूप आनंद झाला. सुरवातीला पहिल्याच दिवशी साईबाबा आमच्या वडिलांवर खूप संतापले होते. तेव्हा आम्ही भावंडे तर खूपच घाबरलो होतो. कारण त्यावेळेस आमचे वय तर खूपच लहान होते. पण त्यावेळेस आमच्याबरोबर असलेल्या आमच्या आजीने आमची चांगलीच वैचारिक समजूत काढली की, “साईबाबा हे कोणत्याही व्यक्तीवर रागवत नाहीत, तर त्या व्यक्तीच्या पाठीमागे तसेच अवतीभवती वावरणाऱ्या काळ्याकुट्ट शक्तीवर ते रागवत असतात, की जेणेकरून त्यांनी दूर पळून जावे! तसेच त्या व्यक्तीच्या पाठीमागे असणारी रोगराई, पीडा, कटकटी इत्यादींवर साईबाबा रागवतात. सदगुरुं संतापले असता साधकानी तर शांतच राहून त्यांचे पाय धरावे” असो.

शिर्डीहून पुन्हा माघारी: अशा प्रकारे शिर्डी येथे आम्ही ६/७ दिवस राहिलो. साईबाबांनी घरी जायला परवानगी दिली. शिर्डीहून निघताना तर आम्हा सर्वांचेच

अंतःकरण जडे झाले. शिर्डीत साईबाबांच्या सहवासात दिवस कसे गेले, ते कळलेच नाही. तेथून निघताना आम्हा सर्वांनाच गहिवरुन आले. आता साईबाबांचे उपकार कसे केढायचे असे आम्ही बोलणार, इतक्यात साईबाबा पुन्हा जोरात म्हणाले, “आता पुन्हा माझ्याकडे येऊ नकोस” साईबाबांचे ते वाक्य आमच्या वडिलांच्या अंतःकरणास जाऊन भिडले. साईबाबा असे का म्हणत आहेत, हे त्यांना उमजेना. आमचे वडील तसे मारुतीचे उपासक होते. कदाचित साईबाबांचे कार्य संपले असावे, असे विचार आमच्या वडिलांच्या मनाला चाढून गेले. (आणि नाचकहो, त्यानंतर एक वर्षानी खरोखरीच साईबाबांनी देह ठेवला) साईबाबांचे ते वाक्य ऐकून आमच्या वडिलांचे डोळे पाणावले. डोळ्यांतील ते आनंदाश्रू (कि दुःखाश्रू) गाळीत त्यांनी साईबाबांना कळवळून म्हटले, “ठीक आहे, मी तुमच्याकडे कधीही येणार नाही” पण त्यासाठी मला योट भरून आशीर्वाद द्या !” त्यावर दयेचा सागर असलेले साईबाबा सुध्दा म्हणाले, “अरे तुझे सगळे वंश मी पोषीन, काळजी करू नकोस. आपली ओळखही जन्मोजन्मीची आहे.” अशा प्रकारे शिर्डीच्या साईबाबांचे आशीर्वाद घेऊन आम्ही घरी परतलो. त्यानंतर फारतर एका वर्षाचाच कालावधी गेला असेल. बातमी कानावर आली, साईबाबा गेले ! बरोबर एक वर्षापूर्वी साईबाबा आमच्या वडिलांना बोलले होते की “तू माझ्याकडे परत येऊ नकोस !” ह्या त्यांच्या वाक्यात फार मोठा गूढ अर्थ होता. किंव्हना माझे काय आता संपत आले आहे, तुमच्या घरीच तुम्ही माझी सेवा करा, असाच त्याचा अर्थ होता. (हा अर्थ आम्हाला एका वर्षानी कळला. पण एक साधक ह्या नात्यांनी आमच्या वडिलांनी ही घटना अगदी अचूक ओळखली होती.)

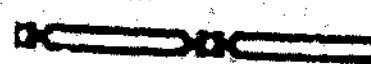
साईबाबांचा सहवास आणि माझी जीवनगाथा: मित्रहो, असा हा साईबाबांचा प्रत्यक्ष अनुभव लाभला. माझे वय आहे ऐशीच्या पुढे सौभाग्यवती ७५ वर्षांच्या आहेत. एक मुलगा, दोन मुली, नातवंडे असा परिवार आहे. कदाचित् साईबाबांच्या आशीर्वादाने मला पणजोबा होण्याचे भाग्य सुध्दा मिळेल ! एक मुलगी पनवेल येथे असते (श्री. लाड, मिरची गल्ली) तर दुसरी मुलगी आणि एकुलता एक मुलगा कल्याण येथे ! आयुष्यात संकटे अनेक आली. दिवस कसे काढले ते साईबाबांनाच माहीत ! परिस्थिती कोणालाही सांगू नये असे म्हणतात ! मनातून आम्हास खूप वाटे की आपण गुरुडासारखी उंच भरारी मारावी, पण त्या वेळची आमची परिस्थिती सांगायची की तुम्ही “गुरुडापेक्षा चिमणीचीच झेप घ्या !” सगळे दिवस सारखे नसतात. पण साईबाबांच्या श्रध्दा-सबुरीने जगविले. अपत्ये व्यवस्थित रीतसर जन्माला येऊन स्वर्गवासी होण्याची दुःखे सुध्दा खूप सोसली. एक बावीस वर्षाचा कर्ता करविता “शरद” नावाचा मुलगा अचानक स्वर्गवासी झाल्याचे दुःख पचविताना पुन्हा पुन्हा साईबाबांची श्रध्दा-सबुरी ही वचने आठवायची. तेव्हा सुध्दा साईकृपेने देवकी माता आठवली की जिने स्वतःची हक्काची रीतसर जन्माला घातलेली एकूण सात अपत्ये गमवल्याचे दुःख पचविले ! आपण तर किस झाड की पत्ती ! व्यवसायाने मी कल्याण येथील एका गुजराथी शाळेतून शिपाई म्हणून निवृत्त झालो. सद्या वय ८० नाबाद. मी

स्वतः सौभाग्यवती, एक मुलगा, सूनबाई, नातवंडे असे एकत्रितरित्या कल्याण येथे राहतो. सतत नामस्मरण, कथा-कीर्तन-प्रवचन ऐकण्याची आवड आहे. कल्याण येथे आमच्या राहत्या घराशोजारीच ज्ञानेश्वर (ज्ञान) मंदिर आहे. तेथे नित्यनियमित कथा कीर्तन-प्रवचन ऐकण्यासाठी जाण्याचा प्रयत्न करतो. शिर्डीहून परतताना श्री साईबाबानी जो आशीर्वाद दिला की तुळे सर्व वंश मी पोसीन, तू पुन्हा माझ्याकडे येऊ नकोस हव्या त्यांच्या वाक्याची प्रचिती आता साठ वर्षांनंतर सुध्दा, आली. कारण आला आमच्या दुसऱ्या पिढीत मुलांचीच संख्या जास्त आहे. म्हणजे अप्रत्यक्षपणे साईबाबानी आमच्या पुढील पिढीना पुत्रसंततीचा आशीर्वाद दिला आहे.

सद्या आमच्या कुटुंबियांकडून होत असलेली ईश्वर सेवा: आमच्या राहत्या घराशोजारीच ज्ञानेश्वर (ज्ञान) मंदिर आहे, तेथे मी नित्य नियमित कथा-कीर्तन ऐकण्याच्या निमित्ताने जात असतो. आम्ही एकूण चार भाऊ मी स्वतः पांडुरंग, दत्तात्रेय, शंकर, गजानन त्यापैकी एक छोटा भाऊ श्री. शंकरराव दा. चंदने उप-जिल्हा अधिकारी म्हणून निवृत्त झाला. एकूण कुटुंबांत श्री साईबाबा ज्यांना सद्गुरु मानायचे त्या श्री स्वामी समर्थ अक्कलकोट ह्यांची उपासना आहे. म्हणजे श्री साईबाबा आमच्याकडून त्यांच्या सद्गुरुंचीच उपासना करून घेत आहेत. एक पुतण्या श्री. संजीव गजानन चंदने हा सुध्दा अध्यात्म, परमार्थ, पदयात्रा हव्या प्रांतात आघाडीवर वाटतो. तो साईलीला मासिकाचा लेखक/कवी सुध्दा आहे. सद्या त्यांचे वास्तव्य कल्याण येथे तिसगाव नाक्यावरील गोडसे ढाळीत आहे. त्यांच्या घरासमोर श्री. सूर्यवंशी बाबानी साकार केलेले श्री साईबाबा, श्री स्वामी समर्थ, अक्कलकोट व गजानन महाराज, शेगाव ह्यांचे सुंदर मंदिर आहे. हा सुध्दा एक विलोभनीय असा योग आहे. ठाण्याचे श्री. मुकुंद महेश्वर तथा नाना करंदीकर ह्यांनी स्थापन केलेल्या श्री स्वामी समर्थ परिवार हव्या संस्थेत हा पुतण्या काम करताना आढळतो. त्या संस्थेन स्वामी भवन, नांगरगाव, लोणावळा येथे श्री स्वामी समर्थ अक्कलकोट ह्यांची साडेसहा फूट उंचीची एक हजार किलो वजनाची तांब्याची मूर्ती साकार केली असून मूर्तीच्या चरणाशी श्री स्वामी समर्थ हा चौवीस कोटी जंप लेखी ठेवला आहे. अशा अभूतपूर्व संस्थेशी संपर्क येणे, हा सुध्दा साईबाबा कृपेने चालून आलेला योगायोग आहे.

सद्या वय ऐशीच्या पुढे म्हणजे शरीरं तर थकले आहेच. हे सर्व विचार लिहून काढताना पुतण्या, नात, सूनबाई हव्या सर्वांचीच मदत घेतली आहे. मल लिहौता-वाचता येते, पण शरीर आता तितकेसे साथ देत नाही. इयत्ता आठवीत शिकत असलेली माझी एक नात चि. उजवला हिने मी सांगितलेली ही सर्व माहिती प्रश्नोत्तर रूपाने लिहून काढायचा प्रयत्न केला. त्याचे शब्दांकन करण्याचा प्रयत्न चि संजीव हव्या पुतण्याने केला आहे.

यत्न तोचि देव जाणावा !

— श्री. मधुकर अंबाडे

अंबाडे हाऊस, लकडी पुलासमोर,
प्रधानमार्ग, बडोदा, गुजरात राज्य

साईभक्तांनो! आपण आपणास साईभक्त म्हणवून घेतो. आपण साईची भक्तीही करतो. पण आपण खन्या अर्थाने साईभक्त आहोत का? ह्या मोठ्या अंतर्मुखतेने विचार करण्यासारख्या प्रश्नावर कधी आपण विचार करतो का? रोज नुसती श्रीबाबांची पूजा करणे, उदी लावणे, गुरुवार करणे, शिरडीस जाणे म्हणजे का साईभक्ती? त्यात भावनेची उत्कटता किती असते, ह्यालाच जास्त महत्व नाही का?

आपल्यापुरती नुसती बाबांची भक्ती करून दुसऱ्याच्या हिताची, कल्याणाची पावना जर नसेल, तर ती स्वार्थी साईभक्ती नाही का म्हणता येणार? दीन दुःखितांसाठी कधी आपला अंतरात्मा कळवळतो का? अशा दीन दुःखितांच्या रूपातच आपल्या आजूबाजूला येऊन साई आपली परीक्षा घेत असतो. ज्याला साईच्या दिव्य शक्तीचा, ईश्वरत्वाचा जर काही अनुभव प्रत्ययास आला असेल, तर तो खन्या अर्थाने साईभक्त म्हणावा का? अनुभव, प्रचिती, आपले पूर्व सुकृतही असू शकेल? श्रीबाबांची कृपाही असू शकेल? ती प्रचिती आपल्या कुणा अजाण हितचिंतकाच्या अतूट श्रद्धेचा परिणाम रूपही असू शकते. भक्तांनो! साईच्या दिव्य शक्तीची प्रचिती आत्मास त्या दिव्य आणि अल्पौकिक शक्तीत निरंतर मन, बुद्धी, चित्त एकाग्र करण्याचा साईसंकेत आहे, ह्याकडे चुकूनही दुर्लक्ष होऊ देऊ नका. तसा आपण प्रयत्न करतो का? दीन दुःखितांची सेवा (गुप्त रीतीने असल्यास उत्तम), सर्वाविषयी समभाव, सातत्यानं शुद्ध चित्त ठेवून साईमय होण्याचा आपण यत्न करीत असलो, तरच खन्या अर्थाने आपणास साईभक्त म्हणवून घेणे योग्य ठरेल. आपणच आपल्या विवेकाच्या आधारे हे उरवू शकतो, दुसऱ्याने सांगणे नको. प्रचिती आलेले साईभक्त बंधु-भगिनी मोठे भाग्यवान! त्यांचे तर अर्द्ध अधिक कार्य श्रीबाबांनी सुलभ केले. त्यांच्या मनमंदिरी अनन्य श्रद्धाभाव श्रीबाबांनीच दृढ केला. आता फक्त त्याला टिकविणे व त्यात वृद्धी करणे एवढेच! त्यासाठी हवे सतत नामस्मरण!! नामस्मरणासाठी हवा फक्त यत्न!!!

जो ईश्वरालाही मानत नाही, साईशक्तीची ज्यास प्रचितीही नाही, पण त्याला कुणाचंही दुःख बघवत नाही, कुठलंही खोटं काम करण्याचं ज्याचं मनचू होत नाही, कुणाच्याही दुःखात दुःखी व सुखात सुखी होण्याची ज्याची जन्मतःच भावना आहे, त्यालाही साईभक्त नाही का म्हणता येणार? साई हा मोठा व्यापक शब्द आहे. साई हणजेच साक्षात ईश्वर! साई म्हणजेच अल्लाह मालिक! महम्मद पैगंबर! साई म्हणजेच येशू ख्रिस्त! गौतम बुद्ध! महावीर! आमच्युत तो विवेक उपातं व्याप्त आहेच, शिवाय भूचर, खेचर, जलचर सर्व प्राण्यांमध्येही तो आहे. म्हणूनच साईमय होण्याचा प्रामाणिक प्रयत्न केल्यास काहीही करण्याचे बाकी उरत

नाही. जो खन्या अर्थने साईभक्त, तोच खराखुरा हिंदू, मुसलमान, खिस्ती का
आणि तोच मानव. मग तेथे जातीधर्माची देशकाळाची दरी रहातच नाही. असे जेव्हा
व्यापक स्वरूपात घडते तेव्हा धर्माच्या नावाखाली अज्ञानता उरतच नाही. धर्माच्या
होऊन हिसा होऊच शकत नाही. हवा तो केवळ यत्न! नुसला यत्नही आपण का
शकत नाही का?

आजपासून नव्हे पण आत्तापासूनच आपण खन्या अर्थने साईभक्त होण्याचाकृ
करूया. तो साई कृपावंत, दयावंत तर आहेच. मग चिंता कशाची? पण आपल्या
प्रयत्नातही सधोटी हप्पी. लोकांमध्ये आपण चांगले आहोत, हे आपल्या स्वार्थी वृत्तीत
सिध्द करण्यासाठी सेवेचे कार्य आपण हाती घेत तर नाही ना? फार जपलं पाहिले
आपण आपली फसवणूक करून घेतल्यागत होण्याची फार शक्यता आहे. आपले
दंभ आपल्याला ओळखता येत नाही. अधिक मान मिळावा म्हणून मानाचा त्या
करण्याचे नाटक तर आपल्यालाही न कळत आपल्याकडून होत नाही ना.
साईनामस्मरणात आपलं मन एकाग्र होतं का? कामक्रोधादि विकारांपासून आणि
आपणास दूर ठेवून साईमय होण्याचा प्रामाणिक यत्न अत्यावश्यक आहे. अन्यथा
त्याचे अमृतमय सुवर्ण कृपापात्र जाणून बुजून ओतून दिल्यासारखेच होईल! निस्तु
नामस्मरणात चिंतनात मनाला एकाग्र करण्याचा यत्न परम आवश्यक आहे.

प्रिय, आ मीय साईबंधुंनो, याहीपेक्षा अधिक सर्वांगीण विचाराने अंतर्मुख होऊन
प्रामाणिकपणे यत्न करून यथार्थ रीतीने आपण साईभक्तीला जागू. त्यानेच दिलेले
सर्वशक्तीनं नौका भवपार करण्यास त्याने (ईश्वराने) कठीण अशी कुठलीही अडचणी
ठेवलेली नाहीच. अडचणी आहेत त्या आपण उपरिथित केलेल्या असतात, मानलेले
असतात. आजपावेतो दुःखांमुळेच अनेक थोर महात्म्यांचे घडण झाले, आणि त्या
दुःखांपासून आम्ही दूर पळतो. किती दयनीय अवस्था करून घेतो आम्ही आमची
अविनाशी तत्त्व प्राप्त करण्याचा यत्न न करता विनाशी गोष्टीसाठी अनमोल व अद्भुत
शरीर-साधन आणि उभं आयुष्य वाया घालवत असतो आपण!

कृपावंत, दयावंत, महासंत साई समर्थ आहेच, आहे! शबरीची नवविधा भक्त
आपण जाणून घेऊन तिच्यासारखे. उत्तम साईरामभक्त बनण्याचा प्रयत्न तरी करा.
आपले परम कर्तव्य नाही का? थोड्या थोडक्यांनी नव्हे असंख्य भक्तांनी भक्ती
सर्वश्रेष्ठ पद प्राप्त केलेले आहे. कलयुगातीलही अनेक उदाहरणे देता येतील
जलाराम संसारी होते. तुकाराम, नामदेव, जनाबाई, नरसिंह मेहता, गोरा कुंभा,
मीराबाई, आपाधना (काक्यावाड), श्रीबाबांच्या वेळच्या राधाकृष्णाआई, म्हाळसापती
नुकतेच सुमारे १९८३ साली निर्वाण झालेले श्रीबाबांचे महान भक्त पूर्ण
साईशरणानंदजी वगैरे. आजही असे अनामिक अज्ञात भक्त अनेक आहेत. तुम्हा
आम्हालाही ते शक्य आहे, सुलभ आहे. पण मुळात आपण अवघड आहे अशी समज
करून घेऊन प्रयत्न तर दूरच परंतु त्या दिशेकडे वळत सुध्दा नाही. आपल्यापैकी
शिक्षित वर्ग सुध्दा दिव्य शक्तीला बुध्दीचा मापदंड लावून काही गोष्टी हसण्याचा
नेतो त्यामुळे अश्रद्धेची बीजं नकळत अनेक मनात पेरली जातात. यत्न न केल्या

मनाच्या दिव्य अशा प्रचंड शक्तीला आपण धुळीशी मिळविण्याची साधीसुधी नव्हे मोठी चूक नेहमी करीत असतो. सहजपणे बोलून जातो, 'आपल्याच्याने ते होणार नाही' परिणामी शक्य गोष्टीला अशक्य करून ठेवतो. आपणच आपले मन दुबळे करून घेतो. अशा अनेक चुका आपण करत रहातो. चुका झाल्या त्याची चिंता नको. पण एकदा का पश्चात्तापे जागृती प्राप्त करून पुनः पुन्हा चूक न करण्याचा निश्चय जर केला, तर विजय आपला! निश्चय हाचि विजय! संत तुकाराम महाराजांच्या अभंगाची आठवण होते.

'निश्चयाचे बळ तुका म्हणे हेचि फळ'

आपण सुशुप्त अवरथेतच वावरत असतो. म्हणून आपल्याकडून क्रोध होऊन जातो. त्यानंतर आपल्याला पश्चात्ताप होतो. पश्चात्तापासमयी जी स्थिती ती जागृत स्थिती. त्या स्थितीत निश्चय होऊ शकतो. ईश्वरसमीप दुःखातच जास्तीत जास्त जाता येत. भावबळ निर्माण होऊन प्रचिती आल्यावाचून रहात नाही.

पर्वतारोहण करताना काय जीवावरील संकटे, अडचणी येत नसतात? पण आपण माणसंच त्यावेळी आपल्यातील विश्वास दृढ करून, धाडस करून, मनाचा निश्चय करून, त्या अडचणीच्या पार उतरतो की नाही? तुकाराम वगैरेसारखे थोर संत सांगतात, ईश्वर प्राप्ती इतकी सुलभ गोष्ट दुसरी कुठलीच नाही. आता आपण आपल्या मनाशी विचार करू, की नाम भरणात जीवावरील संकटे येतात का कधी? पण आपल्याला नडत असते ती आपली चतुराई, दुसरं काही नाही! काट्यानं काटा निघतो, फुलानं नाही! सावधानता हवीच!!

जी साधना साधकाला प्रिय ती साधना त्या साधकासाठी योग्य. साधना कुठलीही असो साधकाला प्रिय असणे अत्यावश्यक आहे. सर्वभाव, श्रद्धा, सबुरीने यत्न करून कुठलाही साधक परम पदाची प्राप्ती करू शकतो. आपणास प्रिय आणि सर्वरीतीने शक्य अशा कुठल्याही साधनेच्या योगे आपण उचित दिशेने वाटचाल करू शकतो. पण दिशाभूल नको. खतःचीच फसवणूक नको. अन्यथा अज्ञानाच्या निबिड अंधकारात भटकणे. अशातच अज्ञानजन्य ज्ञान चित्तात ठसलं तर मग खन्या ज्ञानाचा प्रकाश पडणे कठीण होऊन बसते. शास्त्रसंमत, संतसंमत उचित दिशा, आणि यलपूर्वक वाटचाल व्हावी. ध्येयप्राप्तीचा लाभ त्यांना होतोच होतो, जे ध्येय प्राप्तीच्या उचित दिशेने वाटचाल करतात. आदरणीय भक्तांनो! अपयशात उदासीनता येऊच देऊ नका. प्रसन्नता तर जराही गमवू नका. अपयशात देखील काही एक प्रमाणात यश हे लपलेलं असतं!! ते प्रमाण वाढविण्याचा यत्न, म्हणजेच देव!!! समर्थ रामदास स्वामीच्या उक्तीत गूढार्थ भरलेला आहे—'यत्न तोचि देव जाणावा'

जगात प्रलोभनीय सर्व नाशिवंत वस्तुंच्या लोभात न पडता खन्या अर्थाने साईभक्तीत जर आम्ही पडलो, तर जीवन कृतार्थ, शिवाय मृत्युनंतरचेही जीवन असते, तेही कृतार्थ होईल! श्रद्धा, सबुरी आणि यत्ना आधारे आत्मकल्याणाचा अमृत घट साईकृपेने असायास निश्चित प्राप्त करून घेता येईल!!

ॐ श्रीसाईनाथाय नमः

“भक्तीचा महिमा”

— श्री. सिताराम नारायण पवार
 १३/२ प्रतिरक्षा नगर
 वाकोला बिजु
 सांताकुळ (पूर्व)
 मुंबई नं. ४०००५५

ह्या घोर कलियुगात सर्वसाधारण माणसाचा बहुमूल्य वेळ प्रपंचात किंवा संसारात गुरफटलेल्या त्याच्या नातलगांच्या आणि मित्रांच्या संगतीत जात असते. ईश्वराच्या नामस्मरणासाठी त्याला मुळी वेळच मिळत नाही. मनुष्य जन्माचे त्याचे बालपण व तारुण्य ईश्वराच्या नामस्मरणाविना जाते. म्हातारपणी त्याला ईश्वराचे आठवण होते. पण शरीराची शक्ती क्षीण झाल्यामुळे तो अध्यात्म मार्गाकडे सहज वळत नाही. जीभ बरोबर वळत नाही, कारण त्याच्या चित्ताची एकाग्रताच मुळी होती नाही.

सर्वसाधारण माणूस अज्ञान वश आपापल्या जवळच्या संबंधितांच्या मोहाल बळी पडून अशाश्वत सुखासाठी खोटी नाटी कर्म करीत असतो. ह्यामुळे ते शाश्वत आनंदास मुक्तो व “पुनरपी जननम् पुनरपी मरणम्” या वर्तुळाते फसून अनंत काळ दुःखे व कष्ट भोगत असतो. कर्मप्रमाणे निरनिराळ्या योनीत भटकत असतो. शेवटी मनुष्य जन्मात परत येतो तेहा त्याला नवीन कर्म करण्याचे अधिकार ईश्वराकडून मिळतो. कारण मनुष्य योनी ही कर्म योनी आहे. मनुष्येत इतर सर्व योनी ह्या केवळ भोग योनी असतात. त्या योनीमध्ये कर्म करण्याचे अधिकार नसतो.

मनुष्य योनी ही कर्मयोनी असल्यामुळे प्रत्येक माणसाने आपापली कर्तव्यकाम योग्य रीतीने, साधुसंतांनी सांगितल्याप्रमाणे आपापल्या जिवलगांसाठी अवश्य करावीत. पण भौतिक सुखे मिळविण्याच्या इच्छेने खोटी नाटी लबाडीची कर्मे करून आपले आत्मिक अधिपतन करून घेऊ नये. ह्या जगात सद्गुरु व साधुसंतांव्यतिरिक्त आपले कोणीच नाही, हे नेहमी ध्यानात ठेवावे. जो समर्थ अंधारातून प्रकाशाकडे नेतो म्हणजेच आपले अज्ञान दूर करून आपणास ज्ञान प्राप्त करून देतो तोच गुरु.

साधुसंतांनी चोखाळलेल्या भक्तीमार्गाने जाण्यासाठी प्रथम आपले आचरण शुद्ध ठेवले पाहिजे. सत्पुरुषांनी निदिलेले आचरण वर्ज्य करून त्यांनी वंदिलेले आचरण ठेवले पाहिजे. दररोज पहाटे उदून आपापल्या इष्ट देवतेची कळवळून प्रार्थना करून देवाला सांगावे की देवा; मला प्रापंचिक सुखात गुरफटलेल्या माझ्या नातलगांपासून आणि मित्रांपासून वाचव, म्हणजे माझा मनुष्य जन्माचा अमूल्य वेळ

त्यांच्या संगतीत वाया न जाता ईश्वराच्या नामस्मरणात घालविता येईल. उत्कट भक्तीमुळे दीन अवस्थेत पोहोचलेला मनुष्यसुध्दा ईश्वरनिष्ठ होऊ शकतो. पण त्यासाठी खन्याखुन्या उत्कट भक्तीची आवश्यकता आहे. आपणास दुर्लभ असा हा मनुष्य जन्म मिळालेला आहे, तो दुसऱ्याच्या उपयोगी पडण्यासाठी आहे. हे नेहमी लक्षात ठेवले पाहिजे. जर त्या सत्कृत्यांचा सुगंध आपल्या पश्चात्सुध्दा अनंतकाळ दरवळत राहील. येईल त्या परिस्थितीशी टक्कर देण्याची मनाची नेहमीच तयारी ठेवली पाहिजे. जे आपणास प्राप्त झाले आहे, ते आपल्या पूर्व कर्माचे फळ आहे, असे मानून त्यातच आनंद मानण्याची वृत्ती ठेवली पाहिजे. निर्भेळ सुख असे जगात आहे तरी काय? असा सुखी कोण आहे? आपल्या कर्मप्रिमाणे जो तो सुख-दुःख भोगत असतो. आपल्या नश्वर देहाविषयी आपण दुःख करता नये. आपण ज्या ज्या वैभवाला भुलतो व ते न मिळाल्यास दुःखी होतो. ते सारे वैभव अशाश्वत आहे. हे आपण लक्षात ठेवले पाहिजे. चौदा चौकड्यांच्या राज्याचा राजा रावण आज कोठे आहे? जन्माला आला तो मेला. हा मुळी मृत्युलोकच आहे. तरी देखील जो तो आपापल्या गर्वात आहे. सर्वच मरणार तेथे कोणी कोणासाठी रडावे? सदा सर्वकाळ परमेश्वराचे नामस्मरण करावे. त्यासाठी देहाला कष्ट पडले तरी चालतील, आज ना उद्या देह हा पडणारच। भक्तांचे रक्षण करण्यासाठी परमेश्वर समर्थ आहे. त्याच्यावर भार, टाकून आपण निश्चिंत रहावे.

मी कोण आहे? कोटून या मनुष्य जन्माला आलो? देह पडल्यावर कोठे जाणार? हे प्रश्न ज्याने त्याने आपापल्या मनास विचारले पाहिजेत. आपल्या शरीरात लहानपणापासून आतापर्यंत बदल होत गेले आहेत. तसेच देह पडेपर्यंत पुढेही बदल होत जाणार आहेत. आपला आत्मा जो या शरीरापासून वेगळा आहे, त्याचे स्वरूप ओळखण्यासाठी आपण जीवाचा आटापिटा केला पाहिजे. आपण आपल्या आत्म्याला ओळखू शकलो तर आपल्याला मृत्यूचे भय अजिबात वाटणार नाही. ज्या षड्रिपूनी आपल्याला गुलाम बनविले आहे, त्यांच्यावर जर आपण ताबा मिळवू शकलो तर आपण परमेश्वराच्या जवळ पोहोचलो, असे मानावयास हरकत नाही. त्यासाठी परमेश्वरावर पूर्ण श्रद्धा ठेवून निष्कामै भावनेने परमेश्वराचे अखंड नामस्मरण केले पाहिजे. कलियुगातील हे एक सर्वोत्तम साधन आहे.

आपला देह हा घोड्याच्या रथाप्रमाणे आहे. देह हा रुथ आहे. व इंद्रिये ही रथाला जोडलेल्या घोड्याप्रमाणे आहेत. मन हे अश्वाला घातलेले लगाम आहेत. आणि आत्मा हा या रथाचा सारथी असून तो स्वतः शुद्ध असून सुखदुःखाचा उपभोग घेतो. या आत्म्यास ओळखणारा ईश्वरास प्राप्त होतो. परमेश्वराचे प्रेम हे सदाचारी व कर्तव्यदक्ष लोकांना नेहमीच मिळते. भगवान श्रीकृष्ण भगवत्गीतेत सांगतात की, माणसाच्या अंगी दैवी गुण असतील तर तो ईश्वराप्रत पोहोचतो. अंतकरण शुद्ध झाले की सात्त्विक चित्तांत ईश्वरी ज्ञानाचा उदय आपोआप होईल.

श्री समर्थ रामदासांचा व्यापक राष्ट्रधर्म

— श्री. रमेश पांडुरंग पुण्डलिक
द्वारा श्री. काशीनाथ दास्तानकर,
तेलीखुंट, डालमंडई रोड,
अहमदनगर.

थोर साक्षात्कारी संत रामदास स्वामीची दास नवमी भारतात मोठ्या प्रमाणावर आनंदाने साजरी केली जाते. समर्थ रामदास स्वामी हे केवळ संत नव्हते तर ते समाजशास्त्रज्ञ, थोर विचारवंत, राज्यमार्गदर्शक आणि प्रगत जीवनाचा भविष्यकालीन विचार करणारे दृष्टे संत होते. केवळ दासनवमी श्रीसमर्थाच्या दासबोध पारायणाने साजरी करणे योग्य ठरणार नाही. समर्थाच्या दासबोधातील विचार व्यापक कसा आहे आणि आज त्याची आवश्यकता काय आहे हे समाजाला समजावून देण्याची गरज आहे. समर्थ रामदासस्वामी हे श्रीरामभक्त, ग्रंथकर्त, उत्तम लढवय्ये आणि मानसशास्त्रज्ञ होते.

आज समाजात समर्थांनी सांगितलेला धर्म लोक विसरत आहेत. संतांच्या राष्ट्रांचा विसर पडल्याने समाज अधोगतीला पोहोचण्याची शक्यता असते. संत हे समाजाचे, देशाचे खरेखुरे मार्गदर्शक आणि दृष्टे पुरुष असतात. राष्ट्रीय एकात्मता वाढविण्याच्या दृष्टीने सध्या शासनाने त्यासंबंधी प्रचार योजना राबविल्या आहेत. विविध धर्म, जाती, पंथ, संस्कृती परस्परांपासून वेगळ्या असल्या तरी या देशाला राष्ट्रीय एकात्मता हा विचार अपरिवित नाही. कारण यापूर्वी अनेक कवी, लेखक, संत, शाहीर यांनी राष्ट्रीय एकात्मतेचे महत्व ओळखले होते. त्यासंबंधी आपले मौलिक विचारही व्यक्त केले आहेत.

श्रीसमर्थ रामदासस्वामी यांनी राष्ट्रउभारणी, राष्ट्राची प्रगती, आणि सुखी परिपूर्ण असे जगजीवन यासाठी राष्ट्रीय एकात्मतेची किती आवश्यकता आहे हे वेळोवेळी सांगितले आहे. संतांप्रमाणे सहिष्णुता ईश्वरभक्ती समर्थात असूनही समर्थ इतर संतांपेक्षा थोडे वेगळे होते. त्यांच्या वाडूमयातून समाजाच्या विविध अंगांचे पोषण झाले आहे. तत्कालीन सामाजिक परिस्थितीची समर्थांनी डोळसपणे पाहणी केली. निष्क्रिय, संवेदनाशून्य, धर्मशून्य, अज्ञानी आणि क्षात्रतेज गमावलेला समाज जणू काही अहित्येप्रमाणे या चैतन्यमयी समर्थ स्पर्शाची वाट पहात होता. 'धीर धरा...धीर धरा... गडबडू नका' असे चैतन्यमय प्रेरणादायी आशवासन देतच समर्थ आले. समाजाची अशी मृतवत्त अवस्था पाहून या सन्त हृदयाचे पाणी.. पाणी झाले. पण या स्नेह कारुण्याची ती भागीरथी झाली. समाजाला संजीवनी देणारी ती वाडूमयगंगा या पवित्र गंगोत्रीमधून उगम पावून भगीरथाच्या साठ हजार पूर्वजांच्या उद्घारासाठी आवेगाने वाहणाऱ्या गंगेप्रमाणे रो... रो... करीत धावू लागली. समाज खडबडून जागा झाला. मराठमोळ्या जनतेतून मूर्तीमंत क्षात्रतेजाची समशेर हातात घेऊन उमे राहिले.

सध्या भारतात लोकशाही आहे. प्रत्येक नागरिक हा राज्यकर्ता आहे. त्याच्यापाशी राज्यकर्त्याप्रमाणे योग्यता असणे आवश्यक आहे. समर्थांनी राज्यकर्त्यांना केलेला उपदेश प्रत्येक नागरिकाला लागू होतो. ते म्हणतात '

'अमर्यादि फितवेखोर। यांचा करावा संहार।

शोधला पाहिजे विचार। यथातथ्य॥

समाजात कोणकोण जातीद्वेष भडकवून प्रक्षुब्ध भाषणे देऊन लोकांमध्ये फूट पाडतात? कोण देशाच्या नावाखाली गैरव्यवहार करतात? या सर्व गोष्टींचा डोळसपणे शोध लावून त्याचा बंदोबस्त केला पाहिजे. जातीभेदावरही समर्थांचे विचार अतिशय मौलिक आहेत.

नरशार्दूल संभाजी महाराज यांना लिहिलेले पत्र लक्षात घेण्यासारखे आहे. त्यामधील संदेश अत्यंत व्यापक विचार आणि भविष्यकालीन परिस्थितीचा विचार दर्शविणारे आहेत. 'शिवरायाचे आठवावे रूप। शिवरायांचा आठवावा प्रताप याच पत्रात अनेक गोष्टींचे विवेचन केलेले आहे.

समर्थांनी पदभ्रमण करून लोकजीवन जवळून पाहिले होते. मनुष्यस्वभाव परिस्थिती याचा अभ्यास करून त्या संबंधी सखोल चिंतन केले होते. समाजप्रक्षोभनाची कारणमीमांसा त्यांनी शोधून काढली. जाती, धर्मबिद्दलचे अज्ञान ही दोन प्रमुख कारणे होती. संभाजी महाराजांना लिहिलेले पत्र लक्षात घेण्यासारखे आहे. त्यामधील संदेश अत्यंत व्यापक आणि भविष्यकालीन परिस्थितीचा विचार दर्शविणारे आहे. 'शिवरायांचे आठवावे रूप। शिवरायांचा आठवावा प्रताप॥' अशा अनेक गोष्टींचे विवेचन, मार्गदर्शन या पत्रात दिले आहे.

समर्थांनी संपूर्ण भारतभर भ्रमण केले. तरुणांमध्ये बल, शक्ती निर्माण होण्यासाठी मारुतीचे उदाहरण डोळ्यांपुढे ठेवून अत्यंत परिश्रम घेऊन प्रत्येक गावी मारुतीची स्थापना केली. भारतात कोठेही जा, तेथे मारुतीचे मंदिर दिसलेच पाहिजे. श्रीहनुमंताचे हे आदर्शभक्तीचे व शक्तीशाली व्यक्तिमत्व तरुणांच्या पुढे ठेविले.

ग्रामीण भागात व्यायाम शाळेत प्रत्येक ठिकाणी श्रीमारुतीची मूर्ती आहे. त्याच्यासमोर व्यायाम आणि प्रार्थना अपेक्षित आहेत. आज व्यायामाची पद्धत बदलत चालली असली तरी त्या त्या व्यायामाच्या वेळी श्री मारुतीची प्रार्थना केल्याने चैतन्याची भावना मनात निर्माण झाल्याखेरीज राहणार नाही.

समर्थांना अभिप्रेत असलेला राजकारणाचा अर्थ काही विद्वान समजातात त्याप्रमाणे केवळ 'चातुर्यापुरताच मर्यादित नसून तो अधिक व्यापक अर्थाने त्यांनी गृहीत धरला होता. राजा आणि प्रजा यांचे संबंध, लोकसमाजाची स्थिती सुधारण्यासाठी कराव्या लागणाऱ्या चळवळी, लोकांचे पुढारी व त्यांच्या कर्तव्यांचे नियम, चार्तुवण्य व्यवस्था व तिच्या रक्षणाचे उपाय, लोकसंग्रह ह्या सर्व गोष्टींचा समावेश समर्थांच्या राजकारणात होतो. अघ. साच्या पायावरच श्रीरामदास

स्वार्मीच्या जीवनकार्याची उभारणी झालेली असत्यामुळे राजकारणाचा विचार करतानाही ते परमार्थ 'दृष्टीआड होऊ देत नाही.

"मुख्य हरिकथा निरूपण। दुसरे ते राजकारण॥"

किंवा दुसऱ्या एका ओवीत समर्थ म्हणतात—

"सामर्थ्य आहे चळवळीचे। जो जो करील तयांचे।

परंतु 'आधी भगवंताचे। अधिष्ठान पाहिजे॥"

राजनीतिकुशल व साक्षात्कारी संत म्हणून समर्थानी जसा लौकिक मिळवला त्याप्रमाणेच व्यवहारचतुर पुरुष म्हणूनही त्यांनी आपली अनन्य साधारण योग्यता सिद्ध केली. अगदी सामान्य माणसाच्या दैनंदिन आयुष्यक्रमात उपयोगी पडेल असा कितीतरी विषयांच्या बाबतीत त्यांनी अधिकारवाणीने उपदेश केला आहे. त्यांचा "दासबोध" हा ग्रंथ सामान्यतः अध्यात्मपर ग्रंथ असला तरी प्रपंच व्यवहारांचेही त्यांनी अनेक समासातून मोठ्या मार्मिकपणे विवेचन केले आहे. प्रयत्न, बोध, प्रबोध, प्रचिती, श्रद्धा, वैराग्य, सत्त्व, रज, तम इत्यादी गुण, साधक, बध्द, मुमुक्ष, सद्गुरु, उत्तम पुरुष, मूर्खाची लक्षणे इ. अनेक विषयांवर त्यांनी मार्मिकपणे लिहिले आहे. म्हणून दासबोध हा ग्रंथ आध्यात्मिक ग्रंथाप्रमाणेच प्रापंचिकांचा व्यवहारकोशही बनला आहे. श्रीसमर्थाची मधुर वाणी आजही अनेकांना स्फूर्ती व प्रेरणा देत राहील.

शिल्पकार साई

शिर्डी नामाचे आहे एक किमयागार
सत्याहून सुंदर साई शिल्पकार
भक्त भावनाची घडविली मूर्ती
साईनामाची होय चौफेर किर्ती
श्रद्धासबुरी त्यांची दोन कुंडले
श्रद्धेच्या भक्ती भावनेला त्यांनी विस्तारले
प्रचितीने भक्ता त्यांनी रंगविले
सत्कर्माच्या सुमनांनी करावे पूजन
साई साई नामाचे श्रवणी गुंजन
उदि संजीवनी जागविते कृपा
आशीर्वाद त्याचा हृदयात जपा

— सौ. वसुंधरा रामराव चोरे

८०३ सी, लक्ष्मीभुवन

डॉ. आंबेडकर रोड, दादर,

मुंबई - ४०००१४.

साईदरबारातील माणिक आणि मोती – ८

बाळाजी पाटील नेवासकर

— सौ. विभावरी ज. राणे
४०३/४ अस्मितादर्शन, तेली गल्ली,
अंधेरी (पूर्व), मुंबई ६९.

बाळाजी पाटील नावाचे एक साईभक्त होते. ते नेहमी शिर्डीस गावात जाण्याचा व लेंडी बागेत पिरण्याचा बाबांचा रस्ता साफ झाडून स्वच्छ करीत असत. असा हा भाग्यवान पाटील संसार करून सेवा करीत असे.

बाळाजी नेवासकर यांच्या शोताची कापणी (कातरणी) झाली की ते सर्व धान्य साईबाबांच्या मशिदीत रचून ठेवीत. आणि या सर्व धान्याचे मालक साईबाबाच आहेत, असे ते म्हणत. त्या धान्यातून साईबाबा जेवढे धान्य स्वतःच्या हातांनी देतील तेवढेच धान्य बाळाजी पाटील घरी घेऊन जात असे. त्या दिलेल्या धान्यातच तो आपला उदरनिर्वाह करीत असे. महाराजांची आंघोळ झाली म्हणजे व हात-पाय-तोऱ्ड धुऱ्ऱुन मोरीतून जे सांडपाणी येत असे ते बाळाजी पिऊन राहात असे. बाळाजी नेवासकरने हयात असेपर्यंत नेहमीच अशी पद्धत. चालू ठेवली होती. यांच्या पश्चात त्यांचा मुलगा सुध्दा आपल्या वडिलांप्रमाणेच साईबाबांची सेवा करीत असे व आपल्या शोतातील धान्य साईबाबांच्या मशिदीत आणून ठेवीत असे व त्या धान्यातील जोधळ्याची भाकर साईबाबा देह ठेवितोपर्यंत दिंवसातून चार वेळा खाण्यासाठी आणून देत असे.

एकदा बाळाजीच्या घरात एक शिरडीचा रहिवासी रघू पाटील पाहुणा म्हणून आला आणि या बाळाजी पाटील यांच्या घरी उतरला. बाळाजी पाटील यांच्या गोठ्यात संध्याकाळी गुरे बांधलेली होती. आणि एक मोठा नाग फूळ करीत गोठ्यात आला. तो नाग फणा करून अगदी आरामात गोठ्यात बसला. नागाला पाहून सर्व माणसे भीतीने गांगरून गेली. काय करावे कोणालाच काही सुचेनाच. गोठ्यातील गुरे बाहेर जाण्यासाठी धडपडू लागली पण गोठ्यात नाग असतेवेळी गुरांना सोडण्यासाठी गोठ्यात कोण जाणार आणि जर गुरांना सोडले नाही तर गुरांचा पाय नागावर पडून काहीतरी विपरीत घडणार हे निश्चयतर्यं होते. पण या बाळाजीची सर्व निष्ठा आपल्या साईबाबांवरच होती. बाळाजीने लांबूनच नागाला पाहिले व तो आनंदाने अगदी बेहोष झाला व त्या नागाला साष्टांग नमस्कार केला आणि म्हणाला “साईनाथ मला नागाच्या रूपात भेटायला आले आहेत.” त्याने त्याच्या पुढ्यात वाटीभर दूध ठेवले. पण या बाळाजीला मात्र अजिबात भीती वाटली नाही. उलट तो म्हणतो, “काय बाबा? आम्हाला भीती दाखवता काय? हे वाटीभर दूध प्या आणि माझी भोळी-भाबडी सेवा मान्य करून घ्या” पण त्या वाटीभर दुधाने त्या नागाचे भागलेच नाही. म्हणून त्याने मोठे तपेलेभर पाणी आणले व पुढ्यात ठेवले पण नागराजाने अजिबात हालचाल केली

नाही. बाकी इतर सर्व माणसे भयभीत झाली होती. त्यांना वाटत होते की आता ह्या संकटातून आपला निभाव कसा लागणार आणि सर्व अगदी लक्ष्य ठेवून त्या नागाकडे बघत होते. एवढ्यात अचानक नाग सर्वाच्या नजरा चुकवून कोठे गेला काहीच समजले नाही. सर्व गोठा शोधला पण नागाचा ठावठिकाणा लागला नाही आणि सर्ट माणसे अगदी आनंदित झाली पण बाळाजीला मात्र अतिशय वाईट वाटले. त्याल वाटत होने जसे नागरूपात साईबाबा गोठ्यात आले तसेच जातेवेळी मला दिसले असते तर मी अगदी धन्य झालो असतो.

या बाळाजी पाटलांच्या दोन स्त्रिया होत्या त्या दोघीही साईभक्तच होत्या. त्या दोघीही नेवाशावरून आपल्या लहान-लहान मुलांना बरोबर घेऊन साईबाबांच्या दर्शनाला शिरडीला येत असत. साईबाबा त्या दोघीनाही चोळी-लुगडी घेत असत व त्यांना प्रेमाने आशीर्वाद देत.

असा हा साईभक्त बाळाजी पाटील काही वर्षांनी स्वर्गवासी झाला. एकदा त्याचे वर्ष श्राध्द आले. जेवायला येणाऱ्या माणसांचा अंदाज करून जेवण तयार केले होते. पण जेवायला वाढतेवेळी त्यांच्या अंदाजापेक्षा तीन पंटीने जास्त माणसे जेवायला आली. मग मात्र बाळाजी पाटील यांची सून मनातून अगदी घाबरून गेली. आणि आपल्या सासूबाईना हलक्या आवाजात म्हणाली, “सासूबाई आपली आता फजिती होणार, ह्या एवढ्याशा जेवणात ही सर्व मंडळी जेवणार कशी” परंतु बाळाजी पाटील यांच्या पत्नीची साईबाबांवर अतिशय निष्ठा होती. ती आपल्या सूनेस म्हणाली, “अग सूनबाई, तू कसली काळजी करतेस. आपले साईबाबा आपल्या पाठीशी खंबीरपणे उभे आहेत” असे सांगून बाळाजीच्या पत्नीने मूठभर उदी घेतली आणि ती शिजलेल्या अन्लाच्या प्रत्येक टोपात घातली आणि जेवणाची भांडी सफेद कपड्यांनी झाकून ठेवली आणि आपल्या सूनेस निष्ठापूर्वक बजावले की “अग सूनबाई तू आता खुशाल वाढायला सुरवात कर. पण एक मात्र लक्षात ठेव की, टोपातील जेवण वाढण्यापुरताच कपडा बाजूला कर, वाढून झाल्यावर पुन्हा कपडा टोपावर नीट झाकून ठेव” “सूनबाई तुझ्या लक्षात कसे येत नाही आपली लाज, ते साईदेवच राखतील व आलेल्या माणसांना जेवण कमी पडले तर, त्याची काळजी त्या साईदेवानाच आहे.

बाळाच्या पत्नीची जशी निष्ठा होती तसाच सर्व चमत्कार झाला. जेवढी माणसे जेवायला अमली होती ती सर्व जेवून अगदी तृप्त झाली आणि तरी सुध्दा जेवण शिल्लकच होते. जसे पहिले भरलेले होते तसेच इतका त्या उदीचा प्रभाव आहे, पण ज्याचा जसा भाव तसाच त्याला अनुभव येतो.

— मानव जेव्हा संचित ज्ञान व अनुभूत ज्ञान यांच्या समन्वयाने पूर्णपणे तृप्त

झालेला असतो, तेव्हा तो स्वरूप साक्षात्कारात स्थिर झालेला आहे आणि तो योगी आहे असे म्हटले जाते.

साईबाबांचा भक्तांना उपदेश

— श्री. दि. रे. बाबरेकर

वी.ए., एल. एल. बी. (हिन्दी साहित्य रत्न)

बी-३३४/३, सरकारी कर्मचारी वसाहत,

बांदा (पूर्व), मुंबई - ५९.

साईबाबा त्यांच्या भक्तांच्या सर्व अडचणी स्वतःच जाणून घेऊन त्या सोडवीत असत, सोडवितात व सोडवीत राहणार, असा त्यांच्या सर्व भक्तांना संपूर्ण विश्वास आहे. साईबाबांच्या रसाळवाणीबद्दल व प्रेमळ स्वभावाबद्दल सर्वांना माहिती आहेच. ते स्वतःच सांगत असत की “संकटांचा आणि अडचणीचा सर्व बोजा माझ्यावर टाकून तुम्ही आपले नित्य कर्म करीत रहा.” ईश्वर एकदृश्य आहे आणि वेगवेगळे धर्म हे त्या परमेश्वराकडे जाणारे अनेक मार्ग आहेत, अशी त्यांची दृढ भावना होती. बाबांनी सर्व धर्माबद्दलची समभावना बाळगून गुणी व लायक व्यक्तींना योग्य तो मार्ग शखवून भक्तिमार्गाची शिकवण दिली.

साईबाबा आपल्या भक्तांना नेहमी सांगत असत, “तुम्ही फळाची अपेक्षा न बाळगता आपले कर्तव्य पार पाडण्यासाठी मनापासून झटावे. फळावे बाबतीत देवाला जे काही करावयाचे असेल ते देव करील.” संकटांना व अडचणीना घावरून आत्महत्या करणे केवळ माडपणाचे लक्षण नाही तर तसे करणे पाप करण्यासारखे आहे. प्राण त्याग केल्याने कर्भोग संपत नाही. पुन्हा जन्म मिळाल्यावर पूर्वीचा कर्म भोग भोगणे भाग असते. शिवाय त्यात आत्महत्येच्या पापामुळे आणखीनच वाढ झालेली असते. संकटाचे वेळी मनोयोग ही साधनाही उपयोगी ठरते. त्याद्वारे मानसिक दृष्ट्या देवाशी आपला संबंध बाधलेला असतो. सुंदर अशा मानव जन्मात आपल्या देहात सुंदर मन नी असणे आवश्यक आहे. साईबाबांचे “श्रद्धा आणि सबुरी” अंगी कायम स्वरूपात बाणविल तर आत्मज्ञान, आत्मशक्ती व निःंतर सुख प्राप्त होऊ शकते. आत्मज्ञान म्हणजे काय? यासंबंधी विचार करता असे की मी कोण आहे? माझी कर्तव्ये काय आहेत? समाज आणि देशाकरिता मला वेळ व काळानुरूप कोणत्या जबाबदान्या पार पाडणे आवश्यक आहे? यासंबंधी स्वतःला प्रश्न विचारून त्यासंबंधीची जाणीव करून घेऊन आपली सर्व कर्तव्ये पार पाडण्यास झटत रहावे. सध्याच्या काळात वरीलप्रमाणे जाणीव करून घेण्यास कुणी तयार नाही. केवळ हाती असलेला अधिकार व सत्तेचा वापर स्वतःच्या ख्यार्थकरिता करत राहणे, असे अधिकांश व्यक्तींचे धोरण बनत असल्याचे आढळून येते.

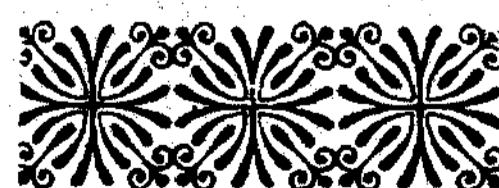
आत्मज्ञान म्हणजे व्यक्तीने अगोदर स्वतःची जाणीव करून घेणे म्हणजेच देहात वसत असलेल्या ‘आत्म्या’शी एकरूप होवून त्याची जाणीव करून घेणे. ह्या जगात आत्मा जे जीवन जगतो ते पूर्वकर्मानुसार सुखी किंवा दुःखी असू शकते. शांती, अत्यानंद, ज्ञान, प्रेम, शूचिर्भूतता, सामर्थ्य हे आत्म्यावर झालेले मूळ संस्कार. ज्यावेळी

आत्मा, काम, क्रोध, आसक्ती, लोभ व अहंकार यांचा गुलाम बनतो त्यावेळी त्याच्यावरील असलेले मूळ संस्कार नष्ट होतात. मनःशांती ही आत्म्याचा खतःचा एक गुणधर्म आहे. एकदा का आत्म्याच्या जाणिवेची रिथती प्राप्त झाली की, परम शांती आतून आपोआप मिळत असते. मन, बुद्धी व संस्कार ह्या आत्म्याच्या तीन शक्ती होत. आत्मा कधीच विनाश पावत नाही. तो शाश्वत आहे.

आता आत्मशक्ती म्हणजे काय व ती कशा रीतीने प्राप्त होऊ शकते या संबंधी विचार करू. आत्मशक्ती म्हणजे आपल्या आत्म्यात आलेली शक्ती. व्यक्ती सुखी व आनंदी असेल तर त्याचा आत्माही सुखी व आनंदी असतो. आपल्या आत्म्यास सुखी व आनंदी ठेवण्याकरिता व्यक्तीने संकटात व अडचणीत देखील आनंदी राहण्याचा म्हणजे श्रध्दा व सबुरी बाणविण्याचा प्रयत्न करावा. 'जगी सर्व सुखी असा कोण आहे?' याचा व आपल्यापेक्षा अधिक दुःखी लोकांबद्दलचा विचार ठेवून आपण फार सुखी आहोत अशी मनाची समजूत करीत रहावी. आत्मा जर दुःखी अगर कष्टी असेल तर त्यात स्थिरता निर्माण होणार नाही व त्यामुळे त्यात शक्ती निर्माण होऊ शकणार नाही व व्यक्तीमध्ये आत्मशक्तीची उणीव भासेल आणि आत्मशक्तींतर अति आवश्यक बाब आहे. आत्मशक्ती कायम टिकविण्यासाठी अगर वाढविण्यासाठी ईश्वर भक्ती करावी तसेच आपल्या कार्यात विशेष लक्ष घालून त्यात गढून जावे. आत्मशक्तीचा संबंध मन म्हणजे चित याशी आहे. मन चंचल अगर अस्थिर असेल तर बेचैन अवस्था राहील व आत्मशक्ती निर्माण होण्यास अडथळे निर्माण होतील. त्या करिता ईश्वरावर दृढ श्रध्दा व आपल्या कार्यक्षमतेबद्दल आत्मविश्वास बाळगणे आवश्यक आहे. तसेच मनाची एकाग्रता निर्माण करणे ही आवश्यक आहे. अशी एकाग्रता स्मृतीची सुधारणा व तिचा विकास करून प्राप्त करता यईल. मोठ्या प्रमाणावर एकाग्रता प्राप्त करण्याकरिता ईश्वरभक्ती किंवा ध्यान मार्गाचे अनुसरण करावे.

आत्मज्ञान व आत्मशक्ती प्राप्त झाली म्हणजे सुख आपोआप प्राप्त होते. सुख हे बाहेरच्या जगात शोधून सापडत नसते. मनाची, हृदयाची व आत्म्याची अशी परिपक्व अवस्था निर्माण होते की त्यामुळे आपण प्रत्येक क्षणी सुखाचाच अनुभव घेत आहोत असे वाटते. सुखाचा संबंध समाधानात व मानून घेण्याशी जास्त असतो. अनेक संकटे व अडचणी तसेच दुःखे मानवाने स्वतःच्या चुकीमुळे, गैरसमजुतीमुळे, अंधश्रधेमुळे व काल्पनिक अपेक्षा व आकांक्षाद्वारे निर्माण केलेली असतात व त्यासंबंधी मानवाला जेव्हा खरे ज्ञान प्राप्त होते किंवा अनुभव येतो त्यावेळी अशा संकटांचा व दुःखांचा विसर पडत जातो.

श्री साईलीला, ऑगस्ट १९८८

कोकणचे प. पू. सद्गुरु राऊळ महाराज

— सौ. विभावरी ज. राणे
अस्मिता दर्शन ४०३/४,
तेली गल्ली, अंधेरी (पूर्व) ६९.

आपल्या महाराष्ट्र प्रदेशात अनेक संतरले जन्माला आली आहेत. त्यातील प.पू. राऊळ महाराज यांच्याविषयी मी थोडक्यात परिचय करून देत आहे.

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील कुडाळपासून जवळच असलेल्या पिंगोळीचे राऊळ महाराज हे अवतारी पुरुष होऊन गोले, त्यांचे भवतीकार्य, वाटचाल, एकंदरीत वागणूक सारे काही विलक्षणच. कुडाळ तालुक्यात पिंगुळी हा गाव सुखसंपन्न असा आहे. विशेष म्हणजे पिंगुळी किंवा गोंधळी लोकांच्या कळसूत्री बाहुली, यासारख्या अनेक खेळांविषयी आणि लोकनाट्य या कलेविषयी पिंगुळी गावाची पुरातन कालापासून प्रसिद्धी आहे. आता त्या परिसरात मोठमाठे उद्योगधंदे उदयास येत आहेत त्यामुळे दिवसेंदिवस जास्ताच महत्व वाढत आले आहे. याच भूमीत “राजयोगी” या थोर संज्ञेला पात्र ठरलेले महान सत्युरुष श्री समर्थ राऊळ महाराज यांचा जन्म झाला.

आप्पा गोपाळ राऊळ नावाच्या एका शोतकरी कुटुंबात महाराजांचा जन्म झाला महाराजांचे नाव श्रीकृष्ण असे होते. भावंडात ते थोर असल्यामुळे त्यांना सर्व आबा म्हणत. ते शोतात काम करतोवेळी सुध्दा श्री संत सावता माळ्यासारखे अभंग गात असत. त्यांचे बालपण निसर्गतःच संतवाणीत रमले होते. आबा यांचे शालेय शिक्षण फक्त मराठी तिसरीपर्यंत झाले. पण आश्चर्य हे की तेवढ्याच शिक्षणावर त्यांनी

ज्ञानदेव, नामदेव, एकनाथ, तुकाराम, रामदास अशा अनेक संतांचे अभंग पाठ केले होते. त्यांचे मन सतवाणीच्या रसात भरून गेले होते.

आबा जसे पंधरा-सोळा वर्षांचे झाले तरी त्यांच्या विचारात आणि कृतीत झापाट्याने बदल होत गेला. त्यांच्या ज्ञानाची वलये क्षितिजे विस्तृत होऊ लागली आणि त्यांच्या अभंग गायनाला दिवसेंदिवस चांगलीच प्रगती होऊ लोगली. “ध्यानी मनी पांडुरंग” अशी त्यांची अवरेस्था झाली पण त्यांच्या घरातील मंडळी त्यांच्या भक्तीला काढीचीही किंमत देत नसल्याने संत श्रेष्ठ तुकोबांसारखी त्यांची दशा झाली. गावातील, आजूबाजूची त्यांची मित्रमंडळी सुध्दा त्यांच्या गायनाची टिंगलच करीत असत. नराचा नारायण होण्याची गुरुकिल्ली म्हणजेच नामस्मरण. याचे त्यांना व्यसनच लागले होते. जसा प्रल्हादास नारायण, मीरेला कृष्ण प्रिय होता तसा आबा बुवा पांडुरंगाचा वेडा झाला होता. घरातील वडिलधान्या मंडळीनी आबाच्या भजनाला थांबवण्यासाठी खूप प्रयत्न केले पण आबांचे भजन चालू असायचे.

आबा सतरा-अठरा वर्षांचे झाले. त्यावेळी सर्व भावंडात मोठे असल्यामुळे त्यांच्या वडिलांनी त्याना नोकरी धंद्याला मुंबईत पाठविले. कारण तिथे गेल्यावर तरी ते सुधारतील अशी त्यांच्या वडिलांची कल्पना होती. मुंबईत गेल्यावर थोड्याच दिवसात चिराबाजार येथे हातमोजे, टोप्या वगैरे बनविण्याच्या लहानशा कारखान्यात ते सर्व प्रथम कामाला लागले. आबाची राहण्याची टापटीप पध्दत, प्रामाणिकपणा, कामाची चिकाटी अशा अनेक गुणांमुळे ते लवकरच लोकप्रिय झाले. ते जिथे राहात होते त्या मालक मंडळीचा कंठमणीच झाले. संत कबीर जसा मागावर बसून शेले विणीत असता रामनामाचा घोष करीत असे तसे आबा बुवा कारखान्यात काम करीत असता अभंग गात असे. त्यांच्या कंपनीच्या मालकाने आपल्या ओळखीने त्यांना “टाइम्स प्रॉफ इंडिया” छापखान्यात नोकरीला लावले. आबा उपजतच तरतरीत आणि चतुर प्रसल्यामुळे छापखान्यात त्यांच्यावर नेमलेल्या खात्यात ते लवकरच तरबेज झाले. तो काळ असा होता की आपला भारत देश पूर्ण पारतंत्र्यात होता. त्यामुळे छापखान्यात सर्व वरिष्ठ मंडळी इंगिलश आणि परप्रांतीय होती. अशा मिश्र वातावर गात आबा बुवाने आपला मराठी बाणा मुळीच सोडला नाही. आबाने वरिष्ठांचा दबाव कधीच सहन केला नाही. छापखान्यात सुध्दा त्यांच्या अभंगांचा तोफखाना सुरुच होता. त्यामुळे वेळोवेळी आबाला दमदाटी देण्याचे सत्रच सुरु केले. काही मंडळी तर टिंगलच करीत असत.

पण आबा काय दोन पैशांसाठी दारोदार गात फिरणाऱ्या भिकाऱ्यांसारखा गायक नव्हता. सतत नामस्मरणाने त्यांचा आत्मा परमेश्वराशी एकरूप झाला होता. त्याने छापखान्यात चालविलेले गाण्याचे सत्र पाहून त्यांचा वरिष्ठ साहेब त्यांच्यावर फारच संतापला व म्हणाला की, “काय रोज गाते तू?” त्यावर आबाने त्याला ताडकन् उत्तर दिले की, साहेब तुम्ही आमच्या मराठी भाषेचा अभ्यास करा. म्हणजे मी रोज का ओरडतो हे समजेल आपणाला. “कमल मुख हरिभजन को दिया” पण आबांचे हे